

NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA

Hodinová dotácia:

Náboženská výchova	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	Spolu
Štátny vzdelávací program	1	1	1	0,5	0,5	4
Školský vzdelávací program	0	0	0	0,5	0,5	1
Spolu	1	1	1	1	1	5

1. Charakteristika učebného predmetu

Keďže človek je z psychologického a sociologického hľadiska prirodzene bytosť náboženská, má potrebu smerovať k tomu, čo ho presahuje. Vyučovací predmet náboženská výchova má preto opodstatnenú úlohu v celistvom ponímaní výchovy v škole.

Vyučovací predmet náboženská výchova formuje v človeku náboženské myslenie, svedomie, náboženské vyznanie a osobnú vieru ako osobný prejav náboženského myslenia a integrálnej súčasti identity človeka. Ponúka prístup k biblickému posolstvu, k učeniu kresťanských cirkví a k ich tradíciám, otvára pre neho možnosť života s cirkvou.

Vyučovací predmet náboženská výchova sa zameriava na pozitívne ovplyvnenie hodnotovej orientácie žiakov tak, aby sa z nich stali slušní ľudia s vysokým morálnym kreditom, ktorých hodnotová orientácia bude prínosom pre ich osobný a rodinný život i pre život spoločnosti. Náboženská výchova je výchovou k zodpovednosti voči sebe, voči iným jednotlivcom i celej spoločnosti. Učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať, rozumieť sebe, iným ľuďom a svetu, v ktorom žijú.

Výučba predmetu zároveň nadväzuje na ďalšie spoločenskovedné predmety, umožňuje žiakom ozrejmiť si morálny pohľad na mnohé témy otvorenej spoločenskej diskusie. Učí žiakov rozlišovať medzi tým, čo je akceptované spoločnosťou, a tým, čo je skutočne morálnym dobrom pre jednotlivca i pre celú spoločnosť.

2. Ciele učebného predmetu

Predmet náboženská výchova umožňuje žiakom:

- o formulovať otázky týkajúce sa základných životných hodnôt, postojov a konania
- o konfrontovať ich s vedecky a nábožensky (kresťansky) formulovanými pohľadmi na svet
- o hľadať svoju vlastnú životnú hodnotovú orientáciu
- o formovať svedomie
- o prehĺbovať medziľudské vzťahy cez skvalitnenie komunikácie
- o spoznávať spôsoby komunikácie človeka s Bohom
- o oceniť komunikáciu s Bohom prostredníctvom sviatosti, liturgického slávania čítania Božieho slova
- o rozvíjať kritické myslenie hodnotením pozitívnych aj negatívnych javov v spoločnosti a v cirkvi

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Napĺňanie cieľov jednotlivých vzdelávacích oblastí a vyučovacích predmetov sa realizuje v školskom prostredí prostredníctvom kľúčových a predmetových kompetencií žiakov, ktoré zároveň rozvíja. Vyučovací predmet náboženská výchova sa podieľa na rozvoji kľúčových kompetencií najmä rozvíjaním týchto predmetových kompetencií:

komunikačné kompetencie - žiak prispieva k diskusii v pracovnej skupine a v triede, kladie otázky a zisťuje odpovede, učí sa konfrontovať s názormi druhých, počúvať a byť otvorený pre odlišnosti, žiak si osvojuje vhodnú argumentáciu, učí sa vypočuť spoludiskutujúceho, formuluje otázky, porovnáva, oponuje, formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory, žiak sa učí reagovať primerane situácii, je schopný uvedomiť si vlastné reakcie v konflikte, vie vyjadriť svoj názor asertívnym nezastrašujúcim spôsobom, sformulovať „ja - správu“ a vyjadriť svoje pocity, žiak sa učí dešifrovať a vhodne používať symboly, rozumie symbolickému vyjadrovaniu v rituáloch a slávnostiach profánneho a náboženského života

kompetencie k učeniu sa – žiak sa učí vyhľadávať a triediť informácie, vyhodnocuje výsledky svojho učenia a diskutuje o nich

kompetencie k riešeniu problémov – žiak sa zaujíma o rôzne problémy a nové veci, prijíma nové nápady, prípadne sám prichádza s novými nápadiami a postupmi, plánuje a podieľa sa na riešení úloh s druhými, žiak vníma, rozpozná a pochopí problém závislostí, premyslí a naplánuje riešenie problému na modelovej situácii primerane svojej detskej skúsenosti obhajuje svoj názor

občianske – žiak sa adaptuje na meniace životné a pracovné podmienky, podľa svojich schopností

a možností sa podieľa na ich aktívnom a tvorivom ovplyvňovaní, chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri vytváraní pravidiel, zapája sa do občianskeho života vo svojom okolí

hájí svoje práva aj práva iných, vníma dôležité postavenie rodiny ako základnej bunky spoločnosti

kultúrne – žiak si osvojuje si postoj vzájomnej tolerancie, učí sa akceptovať druhých ľudí takých, akí sú

angažuje sa a rešpektuje vo svojom živote humánne princípy v duchu solidarity a lásky, všíma si kultúrne prejavy iných národov, národností, etník, iné kultúry a ich umenie považuje za rovnocenné a inšpirujúce, žiak vníma obrazy a symboly, architektúru, ľudovú tvorivosť (kroje, výšivky, ornamenty), rešpektuje kultúrne tradície ako základ súčasného umenia, osvojuje si prácu s literárnymi žánrami a druhmi, vníma pôvod umeleckých diel vyrastajúcich z kresťanskej tradície (obraz, literatúra, hudba, móda) žiak si osvojuje kritický prístup k médiám

sociálne a interpersonálne – žiak sa učí tolerancii, ústretovosti ale aj kritickosti, k iným, učí sa chápať ich potreby a postoje, objavuje a uznáva dôstojnosť človeka bez ohľadu na jeho schopnosť podať výkon, uvedomuje si svoje silné a slabé stránky, žiak sa vníma ako časť celku, chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri riešení danej úlohy, oceňuje skúsenosti druhých ľudí, buduje návyk vonkajších prejavov úcty k opačnému pohlaviu, žiak zaujíma pozitívne a empatické postoje k chorým, osobám so zdravotným postihnutím, starým ľuďom

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

existenciálne – žiak objavuje opakovanosť archetypálnych skúseností opakujúcich sa v dejinách ľudstva, oceňuje skúsenosti druhých ľudí – vzorov z dejín cirkvi, učí sa odhadnúť dôsledky rozhodnutí a činov človeka, objavuje existenciu nemennej pravdy, aplikuje vo svojom živote jednotlivé prvky spirituality.

Výchovné a vzdelávacie stratégie

Vo vyučovanom predmete náboženská výchova využívame výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

Kompetencie k učeniu sa

- o rozumieť symbolickému spôsobu vyjadrovania biblického jazyka a jazyka cirkvi, integrovať náboženský spôsob vnímania a chápania sveta do svojho celkového vzťahu k svetu, súbežne s pohľadom prírodných a humanitných vied, prejavovať ochotu venovať sa ďalšiemu štúdiu a dialógu medzi týmito obormi aj v ďalšom živote

Komunikačné kompetencie

- o porozumieť rôznym textom; poetickým, obrazným a náboženským, porovnať ich s inými druhmi textov, rozlíšiť rôzne literárne druhy v Biblii, oceniť ich krásu a reflektovať rôznosť významov ich posolstva
- o vnímaním a porozumením symboliky rituálov ako súčasti vytvárania slávnosti rozvíjať schopnosť neverbálnej komunikácie

Kompetencie k riešeniu problémov

- o rozvíjať kritické myslenie reflexiou problémových situácií, ich riešením v spoločnej diskusii a kladením filozofických otázok
- o hľadať kritéria pre voľbu riešenia problémov, vedieť zdôvodniť svoje návrhy riešenia s dôrazom na etický prístup k ľuďom a k životnému prostrediu

Sociálne a interpersonálne kompetencie

- o pri práci vo dvojiciach alebo v skupinách si uvedomiť, čo všetko so sebou prináša kooperatívny spôsob práce
- o prostredníctvom cvičení a aktivít rozvíjať schopnosť stíšenia sa, vnútornej koncentrácie a meditácie, ktoré sú predpokladom hlbšej reflexie potrebnej pri vytváraní vlastného sebaobrazu
- o rozvíjaním empatie a návštevou charitného domu, zaujať pozitívne a empatické postoje k chorým, osobám so zdravotným postihnutím, starým ľuďom

Občianske kompetencie

- o porozumením postojov inak nábožensky alebo svetonázorovo zmýšľajúcich ľudí a chápaním kultúrneho a historického kontextu iných náboženstiev budovať postoj tolerance
- o prostredníctvom diskusie o rôznych konfliktoch z histórie aj zo súčasnosti, hľadať nielen príčiny konfliktov ale aj vzory osobností, ktoré sa vďaka svojim kresťanským postojom zasadili o ich nápravu
- o postoj zodpovednosti dať do súvisu s hodnotou slobody, hľadať ich vzájomný vzťah ako aj vzťah k Božej autorite

Kultúrne kompetencie

- o prezentáciou obsahov svetových náboženstiev predstavených vo vzťahu ku kresťanstvu porozumieť vzájomnému vzťahu náboženstva a kultúry

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

- o integrovať náboženský rozmer života do vlastného vzťahu ku kultúre v jej historickom a súčasnom prejave
- o rozvíjať vzťah k sakrálnemu umeniu prostredníctvom exkurzie chrámu

Existenciálne kompetencie

- o prostredníctvom práce so symbolmi a symbolickou rečou vnímať transcendentnú skutočnosť
- o filozofickým rozmerom vedenia diskusie spoznávať súvislosti podmieňujúce hľadanie a nachádzanie životného zmyslu a byť otvorený pre jeho transcendentnú hĺbku.

3. Témy, tematické okruhy

5. ročník základných škôl

Ročníková téma: POZNÁVANIE CEZ DIALÓG

V tomto veku dieťa stále viac nadväzuje a rozvíja vzťahy s okolitým svetom formou dialógu. Dialóg rozvíja nie len verbálne ale aj symbolicky. To mu umožňuje vstúpiť do sveta symbolov slávenia. Rozvíja rozmer oslavy Boha cez gestá a postoje, v ktorých sa zjednocuje so spoločenstvom, čo mu umožňuje rozvíjať vzťahy nie len s ľuďmi ale aj s Bohom.

Ročníkový symbol: DOM

Prostredníctvom postupného prechádzania rovinami rozvíjame v jednotlivých témach ročníkový symbol, ktorým je dom.

Dom, pevná stavba, ľudský príbytok, ktorý môže mať rôzne tvary, výšku, byť vystavaný z rozmanitých materiálov. Skupina domov vytvára ulicu, obec, mesto. Väčšina ľudí má svoje miesto v nejakom konkrétnom dome. Sú aj prázdne domy, zrúcané, v ktorých nik nebýva.

Dom je skutočným domovom, keď ho tvoria všetci členovia rodiny, ktorí sa v ňom delia o svoje pocity, zážitky, radosti, žiale. Hodnotu domu nedáva nákladný stavebný materiál, ani najmodernejšie vybavenie. Najdôležitejší a najkrajší pre akýkoľvek dom je človek, ktorý ho naplňa láskou k blízkym a dialógom s nimi. Takéto poslanie má naplňať i dom Božích detí – chrám. Jeho krásu netvorí zlaté predmety a nádherné obrazy, ale ľudia, čo doň prichádzajú na rozhovor s Bohom. Takýmto domom, ktorý je vybudovaný pre Boha ako príbytok, je i naše srdce. Boh chce bývať v nás, v našom živote, aby sme sa mu stali chrámom. Aj Ježiš sa narodil v Betleheme = v dome chleba. Z domu chleba a vína nás každý deň volá na dialóg s ním. Ak hovoríme o symbole dom, je na mieste spomenúť pojem: ekumenizmus, z gr. slova oikéo alebo oikos, čo znamená: kto obýva jeden dom.

Ročníkový cieľ:

Spoznávať spôsoby komunikácie Boha s ľuďmi. Nadchnúť sa pre komunikáciu s Bohom prostredníctvom sviatosti, liturgického slávenia čítania Božieho slova. Prostredníctvom komunikácie sa približovať k Bohu a k ľuďom.

1. TÉMA: BOH HOVORÍ K ČLOVEKU

Hodinová dotácia témy: 5 hod pre školy s jednogodinovou dotáciou/ 10 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: Sväté písmo, evanjeliá, misa Cyrila a Metoda, Otče náš v staroslovenčine, sv. Gorazd, sv. Bystrík

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Ciele témy:

- Kognitívny:** Definovať pojem Biblia, Sväté písmo a orientovať sa v ňom.
Vysvetliť prínos prekladu Svätého písma do nášho jazyka.
- Afektívny:** Uvedomiť si potrebu čítania Svätého písma.
Oceňovať misiu Cyrila a Metoda pre Slovensko.
- Psychomotorický:** Formovať návyk pravidelného čítania Svätého písma.
Nácvik vyhľadávania podľa limitácií /súradníc/ vo Svätom písme.

Obsahový štandard

Práca so Svätým písmom /vyhľadávanie kníh, kapitol veršov/, skratky kníh
Misia Cyrila a Metoda /cyrilika, hlaholika, Otče náš v staroslovienčine/
Žiaci vierozvestcov – sv. Gorazd, jeho žiak sv. Bystrík

Výkonový štandard

Žiak vie

- vymenovať 5 historických kníh Starého zákona a 5 historických kníh Nového zákona
- pomenuje časti Nového zákona
- podľa súradníc nájde daný text vo Svätom písme
- správne používa skratky kníh Svätého písma, čísla kapitol a veršov
- pozná najdôležitejšie udalosti zo života sv. Cyrila a Metoda
- vysvetliť prínos byzantskej misie pre Slovensko
- vysvetliť prínos prekladu Svätého písma do nášho jazyka
- spamätiť prvé dva verše Jánovho evanjelia
- s pomocou učiteľa poskladá modlitbu Otče náš v cirkevnoslovanskom jazyku
- používať vhodné slová v komunikácii s inými ľuďmi
- pravdivo a správne šíri informácie

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak

- si uvedomuje význam a potrebu jazyka, vlastného písma
- správnym využívaním slov zlepšuje komunikáciu v triede
- formuje si návyky k slušnému vyjadrovaniu

občianske:

Žiak

- ocení prínos byzantskej misie, činnosť sv. Cyrila, Metoda a jeho nasledovníkov
- vníma kultúrne dedičstvo našich otcov

kultúrne:

Žiak

- vníma kultúrny prínos byzantskej misie
- uvedomuje si korene, tradíciu a historický vývoj písma

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

je otvorený pre tvorivé myslenie

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Žiak

uvedomuje si hodnotu národnej a kresťanskej identity
zaujíma sa o dedičstvo predkov

existenciálne kompetencie

Žiak

objavuje hodnotu Biblie pre rozvoj duchovného rozmeru kresťana

2. TÉMA: DIALÓG BOHA A ČLOVEKA

Hodinová dotácia témy: 3 hod pre školy s jednogodinovou dotáciou/ 6 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: modlitba, Starý zákon, Nový zákon, Dávid, Šalamún, Ježiš, Mária, Magnifikat, Otče náš, domov

Ciele témy:

Kognitívny: Porovnať modlitby jednotlivých biblických postáv modlitbu Dávida, Šalamúna, Márie a Ježiša.

Afektívny: Uvedomiť si potrebu modlitby a jej dôležitosť v živote biblických postáv.

Psychomotorický: Integrovať do svojho života dôverný dialóg s Bohom v modlitbe podľa vzoru biblických postáv.

Obsahový štandard

Dávidove prosby odpustenie (žalmy)

Šalamúnova prosba o múdrosť

Mária zvelebujúce Boha (Magnifikat)

Ježiš – učiteľ modlitby (Otče náš), porovnanie dvoch evanjeliových textov modlitby Otče náš

Výkonový štandard

Žiak vie

- v biblických príbehoch nájsť spoločné znaky modlitby Dávida a Šalamúna
- prerozprávať časť biblického príbehu zo života kráľa Dávida a Šalamúna
- charakterizovať časti modlitby Otče náš
- vytvoriť kartotéku biblických modlitieb
- porovnať dva evanjeliové texty modlitby Otče náš
- prostredníctvom modlitby rozvíjať dialóg s Bohom
- nájsť vo Svätom písme modlitbu Otče náš
- citovať jeden citát zo Svätého písma
- správne doplniť (poskladať) Magnifikat

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak

- oceňuje verbálnu ale aj neverbálnu komunikáciu
- cvičí sa aktívnemu počúvaniu
- vie porovnať rôzne názory a postoje a objektívne hľadá pravdu
- objavuje rozmer vnútorného sveta svojej osobnosti

kompetencie k učeniu sa

Žiak

je otvorený pre tvorivé myslenie

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

kultúrne kompetencie

Žiak objavuje hodnotu profánneho a náboženského slávenia pre ľudskú spoločnosť

sociálne a interpersonálne kompetencie

Žiak uvedomuje si hodnotu kresťanskej identity

existenciálne:

Žiak

- si uvedomuje hodnotu odpustenia pre budovanie vzťahov
- vie jednoducho odprosť za svoje priestupky
- buduje v triede plnohodnotné vzťahy
- prejavuje záujem o aktívne počúvanie

Prierezové témy:

Osobnostný a sociálny rozvoj- žiak sa cvičí aktívnemu počúvaniu

Mediálna výchova – žiak objektívne hľadá pravdu

Environmentálna výchova – žiak vníma svoju zodpovednosť k prírode, rozvíja vzťah ku prírode prostredníctvom vzoru sv. Františka z Assisi

3. TÉMA: NAŠ DIALÓG S BOHOM

Hodinová dotácia témy: 4 hod s jednogodinovou dotáciou/ 8 hod s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: symbol, náboženský symbol, liturgické slávenie

Ciele témy:

Kognitívny: Vysvetliť a porovnať a porovnať jednotlivé obdobia liturgického roku. Vyvetliť význam farieb . slávenia, symbolov a úkonov liturgického roku.

Afektívny: Vnímať dorozumievanie sa človeka prostredníctvom symbolov. Vnímať striedanie profánneho a posvätného času. Pozorovať zmeny v liturgickom roku. Vnímať a oceniť slávenie liturgie ako spôsob komunikácie Boha s človekom.

Psychomotorický: Sláviť liturgický rok v rodine a farnosti..

Obsahový štandard

Komunikácia prostredníctvom symbolu. Náboženské symboly.

Potreba slávenia v živote človeka.

Čas slávenia – liturgický rok

Miesto slávenia – posvätné miesta

Výkonový štandard

Žiak vie

vysvetliť pojem symbol

rozlíšiť znak od symbolu

oceniť úlohu a zmysel symbolov

porovnať striedanie profánneho a posvätného času

orientovať sa v striedaní času liturgického roka

vníma rozdielnu náplň a úlohu jednotlivých liturgických období

priradiť správnu farbu k liturgickému obdobiu

správne demonštrovať aspoň 5 liturgických úkonov

vysvetliť a oceniť potrebu slávenia

predstaviť skutočnosti potrebné k sláveniu – miesto, čas, hostina

symbolický nakresliť schému rozdelenia liturgického roku

pomenovať základné časti chrámu

nakresliť a pomenovať 5 liturgických predmetov

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Rozvoj kompetencií

komunikačné kompetencie:

Žiak

rozumie symbolickému spôsobu komunikácie

rozumie symbolickému vyjadrovaniu v rituáloch a slávnostiach profánneho a náboženského života

kompetencie k učeniu sa:

žiak

učí sa vyhľadávať a triediť informácie

učí sa učiť spolupráci

kultúrne kompetencie:

Žiak

objavuje hodnotu profánneho a náboženského slávenia pre ľudskú spoločnosť

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

uvedomuje si hodnotu kresťanskej identity

existenciálne kompetencie:

Žiak

dokáže si uvedomiť svoje duchovné potreby

hľadá svoju úlohu vo svete a cirkvi

Prierezové témy - Mediálna výchova – žiak rozumie svetu symbolov, vie správne používať symbolické vyjadrovanie.

4. TÉMA: NÁŠ DIALÓG S BOHOM

Hodinová dotácia témy: 4 hod s jednohodinovou dotáciou/ 8 hod s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: obeta, náboženská obeta, obeta Ježiša Krista

Ciele témy:

Kognitívny: definovať pojem obeta. Porovnať židovský a kresťanský obetný kult.

Afektívny:

Oceniť hodnotu obety v ľudskom živote.

Psychomotorický: Zapájať sa do prípravy a priebehu liturgického slávenia.

Obsahový štandard

Obeta obetavosť, jej zmysel v živote človeka.

Náboženský význam slova obeta

Židovský a kresťanský obetný kult

Osobná obeta

Výkonový štandard

Žiak vie

prostredníctvom príkladu opísať zmysel obety

uviesť príklady obety druhých ľudí (priateľov, rodičov)

vysvetliť jednoduchým spôsobom sprítomnenie Ježišovej obety pri sv. omši

vysvetliť prirovnanie Ježiša k nebeskému pelikánovi

nájsť analógiu medzi baránkom v Prvom (Starom) zákone a Božím baránkom v Novom zákone

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

vysvetliť význam chleba a vína v živote človeka
charakterizovať symbolický význam obetných darov chleba a vína pri sv. omši
aktívne sa podieľať na príprave priebehu liturgického slávania

Rozvoj kompetencií

komunikačné kompetencie:

Žiak

rozumie symbolickému spôsobu komunikácie
rozumie symbolickému vyjadrovaniu v rituáloch a slávnostiach profánneho a náboženského života
rozlišuje spôsob komunikácie v židovskom a kresťanskom kulte

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

učí sa vyhľadávať a triediť informácie

kultúrne kompetencie:

Žiak

objavuje v náboženskom kulte prepojenie s profánnym životom človeka
osvojuje si postoj vzájomnej tolerancie, učí sa akceptovať druhých ľudí a ich vierovyznanie
rešpektuje židovskú tradíciu ako dedičstvo pre kresťanskú tradíciu

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

učí sa toleranciou, ústretovosťou ale aj kritickosťou
uvažuje nad ľudskými princípmi, objavuje rozmer sociálneho ocenenia

existenciálne kompetencie:

Žiak

dokáže si uvedomiť rozmer obety
objavuje kresťanský pohľad na obetu

Prierezové témy:

Osobnostný a sociálny rozvoj:

Žiak - chápe zmysel obety pre službu v rodine a spoločnosti

5. TÉMA: DIALÓG CEZ SLUŽBU

Hodinová dotácia témy: 5 hod s jednohodinovou dotáciou/ 10 hod s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: etika chudoby, milosrdenstvo, služba, sviatosti

Ciele témy:

Kognitívny: Vymenovať konkrétne formy pomoci Cirkvi, chudobným a biednym v dejinách aj v súčasnosti.

Zdôvodniť potrebu sviatosti pre život kresťana.

Afektívny: Uvedomiť si hodnotu a význam služby človeka človeku.

Psychomotorický: Formovať postoj pomoci skutkom aj modlitbou

Obsahový štandard

Cirkev slabých (etika chudoby milosrdenstva v cirkvách kláštornej starostlivosti o chudobných a chorých, Katarína Sienska, Vincent z Pauly, Alžbeta Durínska)

Starostlivosť o chudobných a chorých v súčasnej farnosti –charita, paliatívna starostlivosť

Služba chorým, služba ľudskej rodine a služba Cirkvi a spoločnosti

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Výkonový štandard

Žiak vie

vymenovať konkrétne formy pomoci Cirkvi, chudobným a biednym
opísať a porovnať možnosti angažovanosti chlapca a dievčaťa v službe rodine a spoločenstvu
konkrétnymi skutkami slúžiť rodine, chorým, slabším
vysvetliť potrebu sviatosti manželstva, kňazstva a pomazania chorých pre človeka z pohľadu služby

Rozvoj kompetencií

komunikačné kompetencie:

Žiak

rozumie empatickej komunikácii a empatickému správaniu sa

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

učí sa učiť spoluprácou

kultúrne kompetencie:

žiak

objavuje prínos kresťanského humanizmu pre rozvoj spoločnosti

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

dokáže si uvedomiť svoje potreby a potreby iných ľudí

uvažuje nad princípmi solidarity a lásky odzrkadlenými v charitatívnej činnosti Cirkvi

existenciálne kompetencie:

Žiak

dokáže si uvedomiť rozmer služby

vysvetlí kresťanský pohľad na hodnotu individuálneho života

objavuje kresťanský pohľad na zmysel života

Prierezové témy

Výchova k manželstvu a rodičovstvu:

Žiak

rozvíja svojou službou vzťahy v rodine

pozná svoju úlohu v rodine

Osobnostný a sociálny rozvoj:

Žiak

je vnímavý d duchovným potrebám svojej komunity

využíva svoje možnosti

6. ročník základných škôl

Ročníková téma: POZNÁVANIE PRAVDY

Dieťa začína kriticky vnímať život a prostredie, v ktorom žije. Objavuje v sebe túžbu po hľadaní pravdy. Na tejto ceste potrebuje byť sprevádzané pravdou, ktorá ho vedie k Bohu, a ktorej hodnotu sa učí spoznávať. Rozvíja v sebe schopnosť vnášať objavenú pravdu do života. Objavená pravda prehlbuje rozmer náboženskej viery v živote dieťaťa.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Ročníkový symbol: kameň

Žiak sa v 6. ročníku stretáva so symbolom kameň, s ktorým postupne pracuje v štyroch rovinách: vecnej, subjektívnej, objektívnej a náboženskej.

Kameň je symbolom tvrdosti, pevnosti a nezničiteľnosti. Je symbolom nadľudskej sily a moci. Kameň už v minulosti bol nenahraditeľný pracovný nástroj či dôležitý stavebný materiál. V ľudovej múdrosti nachádzame množstvo prirovnaní a porekadiel o kameni.

Človek, ktorý je pevným kameňom, má pevný charakter, zásady, vyznáva hodnoty nemennej – trvácnej pravdy. Práve preto sa kameň stáva symbolom šiesteho ročníka.

Náboženskú rovinu symbolu rozvíjame biblickým príbehom o Jakubovi, ktorý postavil Bohu kamenný oltár, o Ezechieli, ktorý dostáva prísľub: Odstránim z ich tela srdce kamenné a dám im srdce z mäsa,.. (Ez 11,19), pomenovaním Ježiša ako – uholný kameň, Petra – skaly Cirkvi.

Ročníkový cieľ:

Spoznávať Božiu pravdu. Oceniť hodnotu pravdy. Orientovať svoj život podľa pravdy. Praktizovať život v pravde podľa hlasu svedomia.

1. TÉMA: PRAVDA AKO HODNOTA

Hodinová dotácia témy: 4 hod s jednohodinovou dotáciou/ 8 hod s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: sila slova, pravda, klamstvo, Jakub a Ezau, tajomstvo, čestnosť, 8. Božie prikázanie, médiá, ohováranie, osočovanie

Ciele témy:

Kognitívny: Interpretovať posolstvo biblického príbehu o Jakubovi a Ezauovi, vysvetliť potrebu pravdy v živote človeka a v medziľudských vzťahoch. Posúdiť silu slova. Reflektovať zásady pravdy pre správne fungovanie medziľudských vzťahov.

Afektívny: Oceniť hodnotu pravdy v živote človeka. Uvedomiť si možnosť manipulácie slovom a jej riziká.

Psychomotorický: Formovať návyk kritického prístupu k informáciám.

Obsahový štandard

Potreba pravdy

Jakub a Ezau

Pravda v etike, médiá (zachovanie tajomstva)

8. Božie prikázanie

Výkonový štandard

Žiak vie

- na konkrétnej modelovej situácii rozlíšiť medzi pravdou a klamstvom
- interpretovať cez biblický príbeh o Jakubovi a Ezauovi dopad klamstva na vzťah súrodencov
- vysvetliť potrebu pravdy v živote človeka a v medziľudských vzťahoch
- posúdiť silu slova
- pomenovať zásady pravdy pre správne fungovanie medziľudských vzťahov
- uviesť príklad manipulácie slovom a riziká manipulácie
- na základe novinových článkov posúdiť hodnotu etiky pravdy v masmédiách
- vo dvojici vytvoriť fiktívny list redaktorovi (novín, TV..) a posúdiť hodnovernosť daného masmédiu

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Rozvoj kompetencií

osobnostné kompetencie:

Žiak

- objavuje zmysel pravdy, spravodlivosti
- v modelových situáciách rozlíši medzi pravdou a klamstvom

sociálne kompetencie:

Žiak

- reflektuje zásady pravdy pre správne fungovanie medziľudských vzťahov

komunikačné kompetencie:

Žiak

- uvedomuje si možnosť manipulácie slovom a jej riziká
- chápe význam a hodnotu vypovedaného slova
- vie vyberať a triediť informácie z rôznych médií
- vyjadruje svoje myšlienky
- nachádza zmysel slova alebo výrazu

existenciálne kompetencie:

Žiak

- žiak objavuje hodnotu pravdy vo svojom osobnom živote aj v medziľudských vzťahoch
- je otvorený pre život v pravde

Prierezové témy

Mediálna výchova

Žiak

- je schopný samostatnej reflexie o pozitívnom a negatívnom vplyve médií
- osvojil si kritériá na hodnotenie mediálnych žánrov
- vníma účinok médií na osobnosť človeka

2. TÉMA: HĽADANIE PRAVDY O SVETE

Hodinová dotácia témy: 5 hod pre školy s jednohodinovou dotáciou/ 10 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: hľadanie pravdy, mýtus, obrazná reč, evolučná teória, stvorenie sveta

Ciele témy:

Kognitívny: Predstaviť pravdivosť obraznej reči biblického príbehu o stvorení a porovnať s vedeckým pohľadom. Porovnať staroveké mýty o vzniku sveta s posolstvom biblického textu.

Afektívny: Vnímať pravdivosť obraznej reči. Vážiť si krásu stvoreného sveta.

Psychomotorický: Zostaviť vlastný žalm na oslavu stvorenia rečou dnešného človeka.

Obsahový štandard:

Cesty hľadania pravdy v dávnej minulosti

Mýtický obraz sveta

Evolučná teória

Biblický obraz stvorenia sveta (ENV)

Výkonový štandard

Žiak vie

- opísať pravdivosť obraznej reči biblického príbehu o stvorení sveta
- porovnať predstavenú časovú udalosť stvorenia sveta na „lište“ času a vo Svätom písme
- pomenovať biblický príbeh o stvorení ako model stvorenia, nie historickú udalosť
- porovnať biblický príbeh o stvorení s vedeckým pohľadom
- porovnať staroveké mýty o vzniku sveta s posolstvom biblického textu

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

- jednoducho vytvoriť symbolický obraz stvorenia sveta
- zostaviť vlastný žalm na oslavu stvorenia rečou dnešného človeka
- vytvoriť jednoduchý projekt pre pomoc znečistenej prírode (globálne problémy)

Rozvoj kompetencií

osobnostné:

Žiak

- rozumie pohľadu na svet vo svetle kresťanskej viery

sociálne:

Žiak

- dokáže vytvoriť jednoduchý projekt pre pomoc znečistenej prírode

komunikačné:

Žiak

- vie jednoducho vysvetliť symbolickú – obraznú reč mýtov
- správa sa ohľaduplne, pozorne a tolerantne

občianske:

Žiak

- účinne sa zapája do diskusie, vhodne argumentuje
- má pozitívny vzťah k zvereným veciam
- vníma človeka ako súčasť prírody

existenciálne:

Žiak

- prostredníctvom biblického príbehu si uvedomuje hodnotu stvoreného sveta
- objavuje stvorený svet ako dar Boha človeku
- vníma svoju zodpovednosť za stvorený svet

Prierezové témy

Environmentálna výchova

Žiak

- oceňuje prírodu (zem, vodu, zvieratá, rastliny)
- vníma človeka ako súčasť prírody
- má úctu k živým aj neživým súčasťam prírody, ktoré aktívne chráni.

3. TÉMA: HĽADANIE PRAVDY O SEBE

Hodinová dotácia témy: 5 hod pre školy s jednogodinovou dotáciou/ 10 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: stvorenie človeka, Boží obraz, úcta, pád človeka, hriech, svedomie, zákon, prekážky pravdy, pocit viny, vedomie viny

Ciele témy:

Kognitívny: Predstaviť pravdivosť obraznej reči biblického príbehu o stvorení človeka a porovnať s vedeckým pohľadom. Porovnať biblický príbeh o páde človeka s mýtickým a poukázať na rozmer kresťanskej nádeje (vyznanie a odpustenie viny). Zdôvodniť existenciu zákona vo svedomí. Určiť osobné prekážky pri hľadaní pravdy.

Afektívny: Uvedomiť si hodnotu človeka v stvorení na Boží obraz, bez ohľadu na vzhľad a výkon. Na modelovej situácii vnímať existenciu vlastnej viny. Uvedomiť si svoje hranice.

Psychomotorický: Osvojiť si vonkajšie prejavy úcty k človeku. Na modelových situáciách formovať návyk správneho zaobchádzania s vinou (pocit viny, vedomie viny).

Obsahový štandard:

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Pôvod človeka
Biblický obraz stvorenia človeka
Pád človeka
Hranice človeka (svedomie)

Výkonový štandard

Žiak vie

- pomenovať symbolickosť obraznej reči biblického príbehu o stvorení človeka a porovnať s vedeckým pohľadom
- vysvetliť hodnotu človeka v stvorení na Boží obraz
- vnímať svoje vlastné hranice
- navonok prejavíť úctu k človeku
- porovnať biblický príbeh o páde človeka s mýtickým a poukázať na rozmer kresťanskej nádeje (vyznanie a odpustenie viny)
- zdôvodniť existenciu zákona vo svedomí
- určiť osobné prekážky pri hľadaní pravdy
- na modelových situáciách rozlíšiť medzi pocitom viny a vedomím viny

Rozvoj kompetencií

osobnostné:

Žiak

- má pozitívny vzťah k sebe aj k iným
- dokáže hodnotiť dopad svojich emócií
- vie vytrvať v skúmaní a poznávaní nových vecí

sociálne:

Žiak

- akceptuje druhých ľudí bez ohľadu na vzhľad a výkon
- objavuje radosť z dobre vykonanej práce

komunikačné:

Žiak

- je schopný vyjadrovať sa, porovnávať
- vie vyjadriť svoje pocity
- vníma obrazy a symboly
- kriticky hodnotí myšlienky

občianske:

Žiak

- odhaduje dôsledky vlastného správania a konanie v modelových situáciách

kultúrne:

Žiak

- pozorne vníma symbolické vyjadrovanie v mýtoch a prostredníctvom obraznej reči
- chápe dôležitosť kultúrneho vyjadrovania

existenciálne:

Žiak

- rozumie pohľadu na stvorenie človeka vo svetle kresťanskej viery
- dokáže si uvedomiť svoju jedinečnosť a hodnotu
- objavuje nielen svoju hodnotu ale hodnotu každého človeka

Prierezové témy

Mediálna výchova

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

- vníma umelecké diela vyrastajúce z kresťanstva (obraz, literatúra, hudba) ako výraz kresťanského učenia a kresťanskej tradície

Environmentálna výchova

- vníma človeka ako súčasť prírody

4. TÉMA: OHLASOVATELIA PRAVDY

Hodinová dotácia témy: 4 hod pre školy s jednogodinovou dotáciou/ 8 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: prorok Ezechiel, Ježiš – učiteľ pravdy, sv. Peter - skala, sv. Štefan, kamenné srdce, ohlasovanie

Ciele témy:

Kognitívny: Vysvetliť význam ohlasovania pravdy. Odvodiť logický záver z prezentovanej obraznej biblickej reči pri povolani proroka Ezechiela. Na základe predstavených biblických postáv interpretovať biblické posolstvo o hodnote pravdy.

Afektívny: Na základe svedkov pravdy povzbudiť sa k praktizovaniu pravdy.

Psychomotorický: Inšpirovať sa k životu podľa pravdy pozitívnymi vzormi z dejín. Identifikovať sa s predloženými vzormi pre život v pravde.

Obsahový štandard:

Prorok Ezechiel (Ez 3, 1-3)

Ježiš – učiteľ pravdy (Mt, 5,37)

Apoštolí - hlásatelia pravdy (sv. Peter, sv. Štefan)

Modelové ilustrácie konceptov a princípov pravdy

Výkonový štandard

Žiak vie

- vysvetliť význam ohlasovania pravdy
- odvodiť logický záver z prezentovanej obraznej biblickej reči pri povolani proroka Ezechiela
- vysvetliť výrok Ježiša: „Vaše 'áno' nech je 'áno' a vaše 'nie' nech je 'nie'“. (Mt 5,37)
- vymenovať aspoň dvoch ohlasovateľov pravdy
- jednoducho opísať život sv. Petra a sv. Štefana
- porovnať svoj život s predloženými vzormi - ohlasovateľmi pravdy

Rozvoj kompetencií

osobnostné:

Žiak

- cez predstavené biblické postavy vníma a akceptuje existenciu nemennej pravdy
- cez modelové situácie posúdi predstavené pozitívne a negatívne udalosti a vyvodí závery pre svoj život

sociálne:

Žiak

- je schopný vytvárať vzťahy prostredníctvom pravdivej komunikácie s inými ľuďmi

komunikačné:

Žiak

- na základe Ježišovho výroku: „Vaše 'áno' nech je 'áno' a vaše 'nie' nech je 'nie'“ vie zosúladiť vnútorný postoj s vonkajším
- uvedomuje si hodnotu pravdivej komunikácie

existenciálne:

Žiak

- podľa predstavených vzorov rozvíja praktizovanie pravdy

5. TÉMA: KONAŤ V PRAVDE

Hodinová dotácia témy: 5 hod pre školy s jednohodinovou dotáciou/ 10 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: zlaté pravidlo, morálka, židovský zákon Zedaka, islamský Zakat, príkaz lásky, skutky lásky, milosrdenstva, sociálny hriech, spravodlivosť, väčšie, menšie zlo a dobro

Ciele témy:

Kognitívny: Vysvetliť dopad rozhodnutia na život človeka. Zosumarizovať a aplikovať tému pravdy a jej hlavné body na riešení problému s mravnou dilemou.

Afektívny: Na modelovej situácii si uvedomiť existenciu svojho svedomia. Stotožniť sa s kritériami rozlišovania medzi väčším a menším zlom, medzi väčším a menším dobrom.

Psychomotorický: Formovať návyk zodpovednosti za svoje mravné rozhodnutia.

Obsahové štandardy:

Zodpovednosť za druhých z pohľadu prirodzenej morálky (Zlaté pravidlo)

Židovský zákon Zedaka, islamský Zakat, Ježišov príkaz lásky

Skutky lásky (skutky milosrdenstva)

Sociálny hriech

Riešenie problémovej úlohy – príbeh s mravnou dilemou

Výkonový štandard

Žiak vie

- diskutovať o význame „Zlatého pravidla“
- porovnať židovský zákon Zedaka, islamský Zakat a Ježišov príkaz lásky
- prispieva k diskusii v pracovnej skupine a v triede o význame „Zlatého pravidla“
- vnímať dopad rozhodnutia na život človeka
- na modelovej situácii demonštrovať skutky lásky
- posúdiť hodnotu pravdy a vyvodiť závery pri riešení problémovej úlohy s mravnou dilemou
- rozlišovať medzi väčším a menším zlom, medzi väčším a menším dobrom
- definovať sociálny hriech
- vymenovať 3 skutky, ktorými koná podľa pravdy
- na príkladoch svätých, významných osobností a konkrétnych životných udalostiach vysvetliť spravodlivé (pravdivé) konanie

Rozvoj kompetencií

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- prostredníctvom problémovej úlohy – príbehu s mravnou dilemou zvažuje dôsledky a následky života podľa prirodzenej morálky
- je schopný vnímať predstavené myšlienkové pochody

osobnostné:

Žiak

- pri svojich reakciách je ohľaduplný voči mienke iných ľudí
- je vnímavý k morálnemu a duchovnému rámcu svojej komunity

sociálne:

Žiak

- vyjadriť svoj názor bez toho, aby urážal a opovrhoval názorom druhých
- chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými
- oceňuje skúsenosti druhých ľudí
- ohľaduplnosťou prispieva k upevňovaniu medziľudských vzťahov

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

- v prípade nutnosti poskytne pomoc alebo o ňu požiada
- komunikačné:**

Žiak

- zameria sa na konkrétne prejavy správania, problému

občianske:

Žiak

- vníma životnú situáciu starého a chorého alebo chudobného človeka
- uvažuje nad hodnotami, ktoré môže uskutočniť starý, chorý a hendikepovaný človek
- angažuje sa v miestom spoločenstve a rešpektuje vo svojom živote humánne princípy v duchu solidarity a lásky

kultúrne:

Žiak

- všima si kultúrne a náboženské prejavy iných národov, náboženstiev
- je tolerantný a empatický

existenciálne:

Žiak

- je pripravený aktívne sa podieľať skutkami lásky na morálnom a duchovnom rámci svojej komunity

7. ročník základných škôl

Ročníková téma: SLOBODA ČLOVEKA

Dieťa začína túžiť po osamostatnení sa a po slobode. Vychádza spod krídel ochrany autority. Oslobodzuje sa od nekritického vnímania autority, ktorú doposiaľ vnímalo ako miesto istoty, bezpečia a ochrany. Objavením rozmeru slobody v sebe rozvíja vzťah k svojej osobe a k druhým ľuďom. Táto skúsenosť slobody mu umožňuje objavovať slobodné rozhodnutie pre vzťah k Bohu. Slobodným nazeraním na vzťah s Bohom je schopné vidieť vo viditeľnom svete stopy Boha, s ktorým prehľbuje vzťah v náboženskom prežívaní.

Ročníkový symbol : HOLUBICA

Ročníkový cieľ: Poznávať hranice osobnej slobody. Oceniť kresťanský pohľad na vinu a odpustenie. Osvojovať si návyky kresťanského životného štýlu.

1. téma: Sloboda a človek

dotácia hodín: 6 hod. s jednogodinovou časovou dotáciou /12 hod. s dvojhodinovou časovou dotáciou

kľúčové pojmy: sloboda, otroctvo, osobný exodus, Desatoro

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Opísať rozličné chápanie slobody u súčasného človeka a porovnať ho s kresťanským pohľadom.

Uviesť príklady foriem otroctva súčasného človeka.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Afektívny cieľ: Zdôvodniť hranice slobody človeka na základe Desatora. Prostredníctvom biblických príbehov vnímať, ako Boh rešpektuje slobodu človeka.

Vnímať desatoro ako výzvu k plnej slobode človeka.

Psychomotorický cieľ: Rozvíjať návyk reflexie vlastných rozhodnutí.

Obsahový štandard:

- chápanie slobody
- povolanie k slobode
- otroctvo človeka
- závislosti
- Exodus – cesta k slobode
- hranice slobody - Desatoro

Výkonový štandard

Žiak vie:

- na konkrétnej životnej situácii rozoznať život v slobode a v otroctve hriechu
- posúdiť potrebu Božieho zákona v živote
- definovať pojem slobody ako vnútorný stav človeka
- vysvetliť, v čom spočíva zneužitie slobody
- vymenovať dôsledky prvotného hriechu
- vysvetliť rozdiel medzi zamestnaním a povolaním
- vysvetliť pojem závislosť
- uviesť príklady rôznych závislostí
- reflektovať svoje vlastné rozhodnutia
- posúdiť a modifikovať biblické príbehy z pohľadu dnešnej doby
- rozlišovať rôzne spôsoby slobody, chápať Desatoro ako ich vyjadrenie

Rozvoj kompetencií

Komunikačné:

Žiak

- reaguje na prečítané texty a používa ich na rôzne ciele
- dokáže viesť koordinovaný dialóg so spolužiakmi
- podporuje osvojovanie základných pravidiel verejnej komunikácie a dialógu
- vie obhájiť svoj názor slušným spôsobom

Existenciálne:

Žiak

- vysvetlí kresťanský pohľad na povolanie a zamestnanie človeka
- chápe slobodu ako vnútorný stav, ktorý je vlastný každému človeku

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Občianske:

Žiak

- je pripravený niesť zodpovednosť
- odmieta závislosť ako individuálny, ale aj spoločenský defekt
- vie rozlíšiť rôzne spôsoby slobody, prikláňa sa k chápaniu slobody ako nezávislosti, ktorá je obmedzená právami druhého človeka na vlastnú slobodu

Sociálne a interpersonálne:

Žiak

- získava základné sociálne zručnosti pri riešení zložitých situácií
- uvedomuje si mravné rozmery rôznych spôsobov ľudského správania
- chápe Desatoro ako spoločnosťou overenú a Bohom garantovanú normu slobody

Prierezová téma: Osobnostný a sociálny rozvoj

Žiak

- si vie uvedomiť priority v ľudskom živote a priame ohrozenie vlastných hodnôt
- rozumie princípom kresťanskej etiky
- uvedomuje si hodnotu spolupráce
- uzatvára a rozvíja základné zručnosti pre spoluprácu
- predchádza sociálno-patologickým javom a škodlivým spôsobom správania

2. téma: Sloboda a rozhodnutia

dotácia hodín: 4 hod. s jednohodinovou časovou dotáciou /8 hod. s dvojhodinovou časovou dotáciou

kľúčové pojmy: nutnosť voľby, rozhodnutia, svedomie

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Na základe analýzy problémovej situácie vysvetliť dopad rozhodnutia na život jednotlivca a spoločnosti.

Na modelovej situácii aplikovať možnosti riešenia nežiadúcich javov.

Afektívny cieľ: Vnímať vnútorné a vonkajšie vplyvy na rozhodnutie človeka. Uvedomiť si zodpovednosť za svoje mravné rozhodnutia voči sebe, druhým ľuďom a svetu.

Psychomotorický cieľ: Rozvíjať návyk analýzy vplyvov rozhodnutí a ich dopad na život človeka a spoločnosti.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Na modelovej situácii si osvojiť základné riešenie vnútorných konfliktov.

Obsahový štandard:

- slobodné rozhodnutie (nutnosť voľby)
- sloboda a zodpovednosť
- riešenie problémovej situácie – príbeh s mravnou dilemou
- princípy rozhodovania (autonómna a heteronómna morálka)

Výkonový štandard

Žiak vie:

- na základe analýzy problémovej situácie vysvetliť dopad rozhodnutí na život jednotlivca a spoločnosti
- definovať svedomie
- posúdiť hodnotu spravodlivosti vo svete
- vyrozprávať biblické príbehy a posúdiť ich hodnotu pre dnešný život
- vysvetliť vývoj svedomia z pohľadu vývoja človeka
- na problémových situáciách s morálnou dilemou posúdiť vývoj morálneho úsudku
- posúdiť princípy rozhodovania z pohľadu autonómnej a heteronómnej morálky

Rozvoj kompetencií

Komunikačné:

Žiak

- reaguje na prečítané texty a používa ich na rôzne ciele
- prehľbuje vzťah medzi verbálnou a neverbálnou zložkou komunikácie
- je zameraný na dopady verbálnych aj neverbálnych prejavov a je pripravený niesť zodpovednosť

Existenciálne:

Žiak

- na základe poznania vníma, aké dôležité sú rozhodnutia pre vlastný život
- je pripravený zamerať sa na pozitívne hodnoty

Občianske:

Žiak

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

- je pripravený vnímať životné situácie vyžadujúce zodpovedné rozhodnutie vzhľadom k sebe, k druhým ľuďom a k svetu
- pozitívne oceňuje rozhodnutie pre mravne dobrý čin
- rešpektuje rozhodnutie druhého človeka v závislosti na svedomí

Sociálne a interpersonálne:

Žiak

- oceňuje pravé hodnoty
- je schopný transformovať možné dopady svojich rozhodnutí
- získava základné sociálne zručnosti pri riešení zložitých situácií
- vie rozoznať na modelových situáciách žiadúce i nežiadúce konanie v spoločnosti

Prierezová téma: Osobnostný a sociálny rozvoj

Žiak

- si vie uvedomiť priority v ľudskom živote a priame ohrozenie vlastných hodnôt
- rozumie princípom kresťanskej etiky
- získava základné sociálne zručnosti pri riešení zložitých situácií
- si vie uvedomiť motiváciu svojich rozhodnutí

Prierezová téma: Multikultúrna výchova

Žiak

- reflektuje sociálne vzťahy, komunikáciu a rozhodovanie v bežných aj vypätých situáciách

3. téma: Boh oslobodzuje človeka

dotácia hodín: 4 hod. s jednohodinovou časovou dotáciou /8 hod. s dvojhodinovou časovou dotáciou

kľúčové pojmy: vina, odpustenie, prirodzená morálka, hriech, pokánie

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Vysvetliť archetypálnu skúsenosť človeka s vinou a previnením v rôznych kultúrach a náboženstvách v dejinách ľudstva.

Konfrontovať ju s biblickým pohľadom na uznanie viny a odpustenia.
Uvedomovať si mravné rozmery svojich rozhodnutí a ich dopad voči sebe, druhým ľuďom, svetu, Bohu.

Rozlišovať sviatostné a mimo sviatostné formy pokánia.

Afektívny cieľ: Konfrontovať sa so skúsenosťou viny a odpustenia.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Osvojovať si kresťanský pohľad na vinu a odpustenie.

Psychomotorický cieľ: Formovať návyk správneho zaobchádzania s vinou.

Obsahový štandard:

- vina a odpustenie vo svetle prirodzenej morálky
- kresťanský pohľad na vinu a odpustenie
- zaobchádzanie s vlastnou vinou
- sociálny hriech
- chápanie viny v iných kultúrach a náboženstvách
- Kristus oslobodzuje (formy pokánia – sviatosťné i mimo sviatosťné)

Výkonový štandard

Žiak vie:

- predstaviť vinu a odpustenie vo svetle prirodzenej morálky
- vysvetliť archetypálnu skúsenosť človeka s vinou a previnením v rôznych kultúrach a náboženstvách v dejinách ľudstva
- konfrontovať ju s biblickým pohľadom na uznanie viny a odpustenia
- uvedomovať si mravné rozmery svojich rozhodnutí a ich dopad voči sebe, druhým ľuďom, svetu, Bohu
- opísať postup sviatosti zmierenia
- rozlíšiť sviatosťnú formu pokánia a mimo sviatosťnú formu
- uviesť príklady sviatosťných a mimo sviatosťných foriem pokánia
- osvojovať si kresťanský pohľad na vinu a odpustenie

Rozvoj kompetencií

Komunikačné

Žiak

- reaguje na prečítané texty a pracuje s nimi
- rozvíja efektívne stratégie komunikácie
- vie používať komunikáciu v rôznych situáciách – vie sa ospravedlniť
- vie vyjadriť vlastnú vinu

Existenciálne:

Žiak

- je disponovaný pre správne zaobchádzanie s vinou a odpustením
- sa vie konfrontovať s vlastnou vinou a je otvorený pre kresťanský pohľad na vinu a odpustenie
- vie reflektovať životné situácie v kontexte hodnôt kresťanskej etiky

Občianske:

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Žiak

- vie rešpektovať svedomie druhých ľudí, neodsudzuje

Sociálne a interpersonálne:

Žiak

- prehľbuje a rozširuje špecifické aplikácie jazyka o sociálne zručnosti
- disponuje základnými sociálnymi postojmi
- si uvedomuje mravné rozmery ľudského správania a ich dopad na život jednotlivca a spoločnosti

Prierezová téma: Osobnostný a sociálny rozvoj

Žiak

- si osvojuje kultivované správanie
- prispieva k utváraniu dobrých medziľudských vzťahov v triede i mimo nej
- utvára si pozitívny postoj k sebe samému i k druhým ľuďom

Prierezová téma: Mediálna výchova

Žiak

- disponuje základnými pravidlami verejného dialógu a argumentácie
- vie posúdiť hodnotu slávenia a kultúru správania

4. téma: Rešpektovanie vierovyznaní

dotácia hodín: 5 hod. s jednohodinovou časovou dotáciou /10 hod. s dvojhodinovou časovou dotáciou

klúčová pojmy: rešpektovanie, odlišnosti, kultúry, svetové náboženstvá, kresťanská identita

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Charakterizovať kultúry a svetové náboženstvá.

Porovnať učenie svetových náboženstiev s kresťanským učením. Zdôvodniť prínos náboženstiev pre život spoločnosti.

Afektívny cieľ: Rešpektovať slobodu vierovyznania.

Prejaviť záujem o poznanie pozitívnych hodnôt v každom náboženstve. Vnímať súvis medzi kultúrou a náboženstvom.

Oceniť osobné korene v kresťanstve.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Psychomotorický cieľ: Zostaviť škálu hodnôt nachádzajúcich sa vo všetkých svetových náboženstvách.

Formovať postoj rozvíjania kresťanskej identity.

Obsahový štandard:

- rešpektovanie inakosti
- rozdelenie sveta podľa kultúr (myslenie kultúr)
- rozdielne cesty hľadania Boha (hinduizmus, budhizmus, islam, judaizmus, kresťanstvo..)
- putovanie po ceste predkov

Výkonový štandard

Žiak vie

- vymenovať základné monoteistické náboženstvá
- vymenovať základné polyteistické náboženstvá
- opísať základné znaky svetových náboženstiev (hinduizmus, budhizmus, islam, judaizmus, kresťanstvo)
- porovnať učenie svetových náboženstiev s kresťanským učením
- opísať rozdielne a spoločné prvky jednotlivých svetových náboženstiev
- priradiť základné symboly svetových náboženstiev
- vyjadriť úctu voči ľuďom iného vierovyznania
- rešpektovať slobodu vierovyznania
- opísať pozitívne hodnoty svetových náboženstiev
- pomenovať a zdôvodniť prínos náboženstiev pre život spoločnosti
- vysvetliť kresťanský pôvod v histórii vyvoleného národa
- pomenovať a zdôvodniť prínos kresťanstva pre život našej spoločnosti
- vyjadriť úctu k osobným koreňom vychádzajúcim z kresťanstva a identifikovať sa s nimi

Rozvoj kompetencií

Komunikačné:

Žiak

- reaguje na prečítané texty a používa ich na rôzne ciele
- zaoberá sa vnímaním hovoreného i písaného prejavu
- pozoruje kultúru písaného slova v iných vierovyznaniach

Existenciálne:

Žiak

- má základný náhľad na riešenie existenciálnych otázok svetových náboženstiev
- je otvorený pre celoživotné hľadanie pravdy
- zaujíma postoj k svojej kresťanskej identite

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Občianske:

Žiak

- je otvorený pre náboženskú toleranciu v demokratickej spoločnosti
- rešpektuje zvláštnosti iných náboženstiev

Sociálne a interpersonálne:

Žiak

- vníma potrebu angažovanosti jednotlivca k odstráneniu predsudkov voči iným náboženstvám
- vníma princíp sociálneho zmieru a solidarity
- orientuje sa v pluralitnej spoločnosti
- využíva interkultúrne kontakty k vzájomnému obohateniu seba i druhých

Prierezová téma: Multikultúrna výchova

Žiak

- objavuje a oceňuje kultúrne bohatstvo svojho náboženstva
- rešpektuje práva iných náboženstiev
- vníma multikulturalitu ako prostriedok vzájomného kultúrneho obohacovania
- vníma monoteistické náboženstvá ako korene a zdroje európskej civilizácie

Prierezová téma: Mediálna výchova

Žiak

- interpretuje a kriticky hodnotí artefakty umeleckej produkcie
- hodnotí artefakty inokultúrnej umeleckej produkcie

5. téma: Láska ako princíp slobody

dotácia hodín: 4 hod. s jednogodinovou časovou dotáciou /8 hod. s dvojhodinovou časovou dotáciou

kľúčové pojmy: autorita, hierarchia, angažovanosť, blahoslavenstvá

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Vysvetliť blahoslavenstvá v kontexte dnešného človeka.

Zdôvodniť platnosť blahoslavenstiev aj v súčasnosti.

Afektívny cieľ: Uvedomiť si, že sloboda oslobodzuje od strachu.

Uvedomiť si, že nedôvera a strach je opakom viery.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Uvedomiť si dôležitosť autority v spoločnosti.

Oceniť angažovanosť v rodine, spoločnosti a Cirkvi.

Vnímať napätie medzi vnútornou poslušnosťou k autoritám a nutnosťou odoprieť poslušnosť pri zneužití autority.

Psychomotorický cieľ: Prostredníctvom projektu formovať návyk prosociálneho správania.

Formovať svedomie ako zvrchovanú normu mravnosti.

Poznávať hranice osobnej slobody.

Osvojovať si návyky kresťanského životného štýlu.

Obsahový štandard:

- sloboda a vzťah k autoritám (hierarchia, anarchia, nezávislosť)
- láska ako cesta k slobode (blahoslavenstvá)
- sloboda a prosociálne správanie (angažovanosť v rodine, spoločnosti, cirkvi)

Výkonový štandard

Žiak vie

- orientovať sa v cirkevnom členení a hierarchickom usporiadaní, vymenovať diecézy Slovenska a ich biskupov
- uvedomiť si dôležitosť autority v spoločnosti
- vnímať napätie medzi vnútornou poslušnosťou k autoritám a nutnosťou odoprieť poslušnosť pri zneužití autority
- formovať svedomie ako zvrchovanú normu mravnosti
- poznávať hranice osobnej slobody
- interpretovať texty blahoslavenstiev na chápanie konkrétnych životných situácií, ako výzvu pre kresťanské konanie vo svete a ako prejav spolupráce na rozvoji Božieho kráľovstva
- je pripravený zapojiť sa do spoločného projektu kresťanskej pomoci
- reálne oceniť vlastné dary a je pripravený použiť ich pre svoje dobro aj dobro blízkych

Rozvoj kompetencií

Komunikačné:

Žiak

- reaguje na prečítané texty a pracuje s nimi
- adekvátne komunikuje v rôznych situáciách

Existenciálne:

Žiak

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

- je otvorený pre pozitívne myslenie
- vníma aplikáciu blahoslavenstiev v konkrétnych životných situáciách

Občianske:

Žiak

- je zainteresovaný dianie v spoločnosti a je otvorený pre možnosť sa na ňom angažovať
- si uvedomuje potrebu žiť vo vzťahoch a podieľať sa na vzájomnej spolupráci
- akceptuje úlohu autority v spoločnosti

Sociálne a interpersonálne:

Žiak

- rozvíja individuálne a sociálne schopnosti

Prierezová téma: Mediálna výchova

Žiak

- kriticky hodnotí hovorený i písaný mediálny prejav rozvíja citlivosť voči predsudkom a mediálnej manipulácii

8.ročník základných škôl

Ročníková téma: DÔSTOJNOSŤ človeka

Mladý človek hľadá zmysel svojej existencie. Spoznávaním svojich pozitívnych a negatívnych vlastností objavuje v sebe Boha. Úlohou vyučujúceho je pomôcť dieťaťu objaviť v sebe hodnotu jeho dôstojnosti. Objav jeho jedinečnosti a dôstojnosti mu pomáha interiorizovať postoje a hodnoty a uschopňuje ho k plnému prežívaniu osobného života v spoločenstve.

Ročníkový symbol: ŠATY

Ročníkový cieľ: Definovať pôvod práva človeka na život, dôstojnosť a úctu. Vnímať osobnú hodnotu človeka. Interiorizovať kresťanské postoje a hodnoty.

1. TÉMA: KTO SOM

dotácia hodín: 2 hod pre školy s polhodinovou a jedn hodinovou dotáciou / 4 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: sebaopoznanie, sebaoprijatie, sebaúcta

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Vysvetliť pojmy sebaúcta, sebaoprijatie a komplexy.

Afektívny cieľ: Uvedomiť si zodpovednosť za rozvíjanie svojich talentov. Eliminovať svoje komplexy.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Psychomotorický cieľ: Formovať návyk vonkajších prejavov sebaúcty. Vyjadriť vlastný názor. Trénovať sa v pozitívnom sebahodnotení.

Obsahový štandard

Sebapoznanie (jedinečnosť, objavenie svojej veľkosti)
Zodpovednosť za prijaté dary
Sebaprijatie, komplexy
Sebaúcta

Výkonový štandard

Žiak vie
vysvetliť pojmy sebaúcta, sebaprijatie a komplexy
uvedomiť si zodpovednosť za rozvíjanie svojich talentov
vyjadriť vlastný názor
rozvíjať návyk vonkajších prejavov sebaúcty
eliminovať svoje komplexy
trénovať v pozitívnom sebahodnotení

Rozvoj kompetencií:

komunikačné kompetencie:

Žiak
rozumie komunikácií so svojím ja ako komunikáciu so svedomím

kultúrne kompetencie:

Žiak
objavuje prínos kresťanského pohľadu na hodnotu človeka

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak
dokáže si uvedomiť svoje potreby a potreby iných ľudí
uvažuje nad potrebou budovania vzťahu s inými ľuďmi

existenciálne kompetencie:

Žiak
dokáže si uvedomiť svoju jedinečnosť a objavuje svoju veľkosť
osvojí si kresťanský pohľad na hodnotu človeka

Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj:

Žiak
je schopný uvedomiť si potrebu sebapoznávania
je si vedomý svojich osobnostných kvalít
je citlivý a vnímavý na svoje nedostatky
prejavuje túžbu po osobnom raste

4. TÉMA: KTO JE ČLOVEK

dotácia hodín: 4 hod pre školy s polhodinovou a jednohodinovou dotáciou / 8 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: dôstojnosť človeka, rovnosť muža a ženy

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Objaviť pôvod ľudských práv v židovsko-kresťanskej viere v jedného Boha. Sformulovať pojem dôstojnosti človeka vo svetle viery a Svätého písma. Opísať vnímanie muža a ženy v rôznych kultúrach a rôznych historických kontextoch a porovnať ho s kresťanským pohľadom.

Afektívny cieľ: Vnímať a oceniť kresťanský pohľad pri hľadaní a akceptovať dôstojnosti človeka. Oceniť uskutočňovanie sociálnych rolí muža a ženy z pohľadu kresťanského ideálu.

Psychomotorický cieľ: Formovať návyk vonkajších prejavov ohľaduplnosti a zdvorilosti voči opačnému pohlaviu. Prispieť k budovaniu dobrých vzťahov prejavom úcty každému človeku.

Obsahový štandard:

Ľudská dôstojnosť (Gn)

Kresťanský pohľad na zdroj dôstojnosti človeka (človek stvorený na Boží obraz)

Človek ako muž a žena (úcta k človeku, dôstojnosť muža a ženy, matriarchát, patriarchát, sexizmus)

Kresťanské chápanie rovnakej dôstojnosti muža a ženy pred Bohom

Výkonový štandard

Žiak vie

vysvetliť pôvod ľudských práv v židovsko-kresťanskej viere v jedného Boha

sformulovať pojem dôstojnosti človeka vo svetle viery a Svätého písma

oceniť kresťanský pohľad pri hľadaní a akceptovaní dôstojnosti človeka

prispieť k budovaniu dobrých vzťahov prejavom úcty každému človeku

opísať vnímanie muža a ženy v rôznych kultúrach a rôznych historických

kontextoch a porovnať ho s kresťanským pohľadom

oceniť uskutočňovanie sociálnych rolí muža a ženy v pohľadu kresťanského

ideálu

rozvíjať návyk vonkajších prejavov ohľaduplnosti a zdvorilosti voči opačnému

pohlaviu

Rozvoj kompetencií:

komunikačné kompetencie:

Žiak

rozumie verbálnej a neverbálnej komunikácii

je schopný asertívnej komunikácie

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

učí sa učiť spoluprácou

je otvorený pre tvorivé myslenie

kultúrne kompetencie:

Žiak

objavuje prínos kresťanského pohľadu na ľudskú dôstojnosť, na rovnakú

dôstojnosť muža a ženy

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

dokáže si uvedomiť svoje potreby a potreby iných ľudí

uvažuje nad potrebou prejavov úcty medzi mužom a ženou

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

existenciálne kompetencie:

Žiak

je otvorený pre kresťanské chápanie rovnakej dôstojnosti muža a ženy pred Bohom

Prierezové témy:

Osobnostný a sociálny rozvoj:

Žiak

uvedomuje si túžbu po ľudskosti

je schopný vnímať rodové stereotypy

uvedomuje si kresťanské chápanie rovnakej dôstojnosti muža a ženy

Multikultúrna výchova:

Žiak

je vnímavý na postavenie mužov a žien v rôznych kultúrach

3. TÉMA ĽUDSKOSŤ

dotácia hodín: 5 hod pre školy s polhodinovou a jednogodinovou dotáciou / 10 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou

Kľúčové pojmy: utrpenie, vojna

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Klásť si otázky o príčinách a zmysle ľudského utrpenia. Na základe poznania dejinných súvislostí hľadať príčiny odvrátenej tváre ľudskosti.

Afektívny cieľ: Vnímať nebezpečenstvo náboženského fundamentalizmu, intolerancie a odsudzovania.

Psychomotorický cieľ: Prejaviť vonkajší skutok empatie oči iným. Odmietnuť manipuláciu.

Obsahový štandard:

Odvrátená tvár ľudskosti (zneužívanie, manipulácia, vojna – v minulosti a dnes problém „spravodlivých“ vojen)

Otázky o zmysle utrpenia, pochybnosť ako miesto komunikácie, Boh ukrytý v biede sveta (bol som hladný...)

Božie kráľovstvo ako kráľovstvo pokoja

Ľudskosť (búranie predsudkov, tolerancia, Ježišov postoj k ľuďom na okraji)

Objavenie ľudskosti (vykúpenie . pozdvihnutie človeka)

Výkonový štandard

Žiak vie

položiť otázky o príčinách a zmysle ľudského utrpenia a hľadať na ne odpoveď

na základe poznania dejinných súvislostí hľadať príčiny odvrátenej tváre ľudskosti

vnímať nebezpečenstvo náboženského fundamentalizmu, intolerancie a odsudzovania

prejaviť vonkajší skutok empatie voči iným

spoznať a odmietnuť manipuláciu

Rozvoj kompetencií:

komunikačné kompetencie:

Žiak

rozumie vnútornej komunikácii, kladie si otázky o zmysle utrpenia

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

je schopný uvedomiť si spôsob vlastnej komunikácie v konflikte

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

je otvorený pre tvorivé myslenie

kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak

je schopný kriticky prehodnotiť problém zneužívania, manipulácie, vojny

kultúrne kompetencie:

Žiak

objavuje prínos kresťanského pohľadu na ľudskú zrelosť

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

dokáže si uvedomiť svoje potreby a potreby iných ľudí

je zodpovedný k druhým

existenciálne kompetencie:

Žiak

objavuje a uznáva hranice človeka

dokáže sa konfrontovať s vlastnou vinou

Prierezové témy:

Osobnostný a sociálny rozvoj:

Žiak

je pripravený pre tvorivé riešenie konfliktov

je schopný klásť si existenciálne otázky a hľadať na nich odpoveď

rozvíja postoj empatie

Multikultúrna výchova:

Žiak

akceptuje rôzne kultúry a vierovyznania

je schopný vnímať zneužitie náboženstva pre manipuláciu

4. TÉMA: DÔSTOJNOSŤ A VÝKON

dotácia hodín: 4 hod pre školy s polhodinovou a jednohodinovou dotáciou / 8 pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: mať, byť

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Vymenovať dôsledky posudzovania hodnoty človeka na základne jeho výkonu. Porovnať Ježišov zákon lásky so sociálnymi zákonmi modernej spoločnosti.

Afektívny cieľ: integrovať hodnoty milosrdenstva do sústavy hodnôt sociálneho cítenia spoločnosti i jednotlivca. Nadchnúť sa pozitívnymi vzormi z dejín Cirkvi.

Psychomotorický cieľ: Vytvoriť zákony „svedectva lásky“ obohacujúce spoločnosť (štát, mesto, školu, triedu)

Obsahový štandard

„Mať“ alebo „býť“

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Hodnota práce a dôstojnosti človeka

Cirkev slabých (etika chudoby a milosrdenstva v Cirkvi, sociálne učenie Cirkvi)

Utrpenie – sviatosť pomazania chorých

Výkonový štandard

Žiak vie

vymenovať dôsledky posudzovania hodnoty človeka na základe iba jeho výkonu

porovnať Ježišov zákon lásky so sociálnymi zákonmi modernej spoločnosti

integrvať hodnoty milosrdenstva do sústavy hodnôt sociálneho cítenia

spoločnosti jednotlivca

nadchnúť sa pozitívnymi vzormi z dejín Cirkvi

vytvoriť zákony „svedectvo lásky“ obohacujúce spoločnosť (štát, mesto, školu, triedu).

Rozvoj kompetencií:

komunikačné kompetencie:

Žiak

kladie si otázky a zisťuje odpovede

učí sa konfrontovať s názormi druhých

je schopný empatickej komunikácie

Kompetencie k učeniu sa:

Žiak

učí sa vyhľadávať a triediť informácie

je otvorený pre tvorivé myslenie

kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak

je schopný kriticky prehodnotiť problém výkonu človeka

kultúrne kompetencie:

Žiak

objavuje prínos kresťanského pohľadu na hodnotu človeka bez ohľadu na jeho výkon

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

dokáže si uvedomiť potreby trpiaceho človeka

objavuje mravný aspekt sociálneho cítenia

existenciálne kompetencie:

Žiak

aplikuje vo svojom živote jednotlivé prvky kresťanskej spirituality

rešpektuje hranice človeka – utrpenie a smrť, je otvorený pre možnosti ich prekonania, ktoré ponúka kresťanská viera

Prierezové témy

Mediálna výchova:

Žiak

osvojuje si kritický prístup k informáciám

Osobnostný a sociálny rozvoj:

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Žiak

vie rozlíšiť postoj mať alebo byť a je otvorený pre životný postoj „býť“
osvojuje si kresťanský postoj na hodnotu človeka, ktorá nezávisí od jeho výkonu
je vnímavý na utrpenie človeka

5. TÉMA: KULTÚRA ŽIVOTA

Dotácia hodín: 2 hod pre školy s polhodinovou dotáciou / 4 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou

Kľúčové pojmy: kultúra, kultúra života, kultúra smrti

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Zdôvodniť prínos kresťanských hodnôt pre súčasnú kultúru. Na poklade Svätého písma posúdiť hodnotu človeka od počiatku po prirodzenú smrť

Afektívny cieľ: Uvedomiť si kresťanské hodnoty integrované v spoločnosti. Akceptovať a preferovať život ako hodnotu. Zostaviť škálu osobných hodnôt (môj rebríček hodnôt).

Psychomotorický cieľ: Porovnať spoločenský prínos kresťanských hodnôt pre spoločnosť v porovnaní s prioritami liberalizmu. Podľa zostaveného rebríčka hodnôt v modelových situáciách demonštrovať ich vonkajšie prejavy.

Obsahový štandard

Kultúra- rozvoj človeka, rozvoj ľudskej spoločnosti

Hodnoty kultúry a kultúry smrti (liberalizmus – relativizmus hodnôt, konzervatizmus – ochrana hodnôt)

Ľudskosť – kresťanský ideál (kresťanské vzory)

Výkonový štandard

Žiak vie

zdôvodniť prínos kresťanských hodnôt pre súčasnú kultúru
na podklade Svätého písma posúdiť hodnotu človeka od počatia po prirodzenú smrť
uvedomiť si kresťanské hodnoty integrované v spoločnosti
akceptovať a preferovať život ako hodnotu
zostaviť škálu osobných hodnôt (môj rebríček hodnôt)
porovnať spoločenský prínos kresťanských hodnôt re spoločnosť v porovnaní s prioritami liberalizmu
podľa zostaveného rebríčka hodnôt v modelových situáciách demonštrovať ich vonkajšie prejavy

Rozvoj kompetencií:

Komunikačné kompetencie:

Žiak

kladie si otázky a zisťuje odpovede
učí sa konfrontovať s názormi druhých
je schopný kultúrnej komunikácie

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

učí sa vyhľadávať a triediť informácie
je otvorený pre tvorivé myslenie

kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

je schopný kriticky prehodnotiť problém kultúry života a kultúry smrti
je schopný kritického posúdenia princípov liberalizmu a konzervativizmu

kultúrne kompetencie:

Žiak

objavuje prínos kresťanského pohľadu na kultúru života

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

dokáže si uvedomiť potreby človeka

existenciálne kompetencie:

Žiak

vytvára si rebríček hodnôt a osvojuje si životný štýl na základe etických princípov

je otvorený pre kresťanské hodnoty

Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj:

Žiak

je pripravený stotožniť sa s hodnotami života

Mediálna výchova:

Žiak

je schopný kritického posúdenia liberalizmu a relativizácie hodnôt

9.ročník základných škôl

Ročníková téma: ZODPOVEDNOSŤ ČLOVEKA

Mladý človek si kladie existencionálne otázky a hľadá na ne odpovede. Vlastným výberom si zostavuje hierarchiu hodnôt, na základe ktorých si formuje životný štýl. Zaoberá sa aj otázkou viery. Je otvorený pre náboženské prijímanie rozmeru viery v nádeji, ktorú ponúka Boh človeku. Otvorenosť na náboženské nazeranie na svet vytvára priestor na formáciu osobnosti k mravnej zodpovednosti. Mladý človek sa v procese stotožnenia s kresťanskými hodnotami pripravuje na život v zodpovednej kresťanskej angažovanosti.

Ročníkový symbol: KVET

Ročníkový cieľ: Posúdiť hodnotu zodpovednosti. Uvedomiť si osobnú zodpovednosť za seba, za iných a za svet, v ktorom žijem. Formovať návyk kresťanského životného štýlu v rodinnom a spoločenskom živote.

1. TÉMA: ZODPOVEDNOSŤ

dotácia hodín: 2 hod s polhodinovou a jedn hodínovou dotáciou/ 4 hod. s dvojhodinovou dotáciou

Kľúčové pojmy: zodpovednosť

Ciele témy:

Kognitívny: Vysvetliť etymológiu pojmu zodpovednosť. Objaviť posolstvo biblického textu podobenstva o talentoch.

Afektívny: Na základe podobenstva o talentoch si uvedomiť pozvanie k zodpovednosti pre svoj život.

Psychomotorický: Formovať postoj zodpovednosti za svoj život.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Obsahový štandard

Etymológia pojmu zodpovednosť

Život – pozvanie k zodpovednosti (podobnosť o talentoch)

Výkonový štandard

Žiak vie

- vysvetliť etymológiu pojmu zodpovednosť
- objaviť posolstvo biblického textu podobnosti o talentoch
- aplikovať podobnosť o talentoch ako pozvanie k zodpovednosti pre svoj život
- formovať postoj zodpovednosti za svoj život

Rozvoj kompetencií:

komunikačné kompetencie:

Žiak

- rozumie empatickej komunikácii a empatickému správaniu sa z pohľadu zodpovednosti človeka za človeka

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- učí sa učiť spoluprácou

kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak

- plánuje a podieľa sa na riešení úloh s inými
- obhajuje svoj názor

kultúrne kompetencie:

Žiak

- objavuje prínos kresťanského humanizmu pre rozvoj zodpovednosti jednotlivca a spoločnosti

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- dokáže si uvedomiť svoje potrebu zodpovednosti za seba a za iných
- uvažuje nad princípmi zodpovednosti

existenciálne kompetencie:

Žiak

- dokáže si uvedomiť rozmer zodpovednosti
- objavuje kresťanský pohľad na zmysel zodpovednosti za život

Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj:

Žiak

- je pripravený preberať zodpovednosť za svoj život
- dokáže obhájiť svoj názor
- je schopný empaticky komunikovať a osvojovať sa empatický postoj k ľuďom

2. TÉMA: ZODPOVEDNOSŤ ZA SEBA

dotácia hodín: 3 hod s polhodinovou a s jednohodinovou dotáciou/ 6 hod. s dvojhodinovou dotáciou

Kľúčové pojmy: sebarozvoj, vzory, životné hľadanie

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Ciele témy:

Kognitívny: Racionálne sa konfrontovať s potrebou životných vzorov. Kriticky analyzovať ponuku mediálnych vzorov a konfrontovať svoj postoj voči vzorom.

Afektívny: Rozvíjať schopnosť seba porozumenia. Vnímať sebaocenenie a prijatie ako podmienku sebarozvoja. Z pohľadu humanizmu oceniť kresťanskú ponuku nasledovania Ježiša Krista ako životného vzoru.

Psychomotorický: Formovať postoj sebakorekcie vychádzajúcej z rovnováhy medzi potrebou originality a po-trebou začlenenia sa.

Obsahový štandard

Sebarozvoj (sebaocenenie a prijatie)

Potreba životných vzorov

Korekcia mediálnych vzorov (imitovanie vzorov)

Výzva k hľadaniu a odkrývaniu životného zmyslu

Ponuka kresťanských vzorov (Jn 1,35-39)

Výkonový štandard

Žiak vie

- racionálne sa konfrontovať s potrebou životných vzorov
- kriticky analyzovať ponuku mediálnych vzorov a konfrontovať svoj postoj voči vzorom
- rozlíšiť medzi manipulačným vzorom a vzorom ponúkajúcim sprevádzanie
- rozvíjať schopnosť seba porozumenia
- vnímať sebaocenenie a prijatie ako podmienku sebarozvoja
- formovať postoj sebakorekcie vychádzajúcej z rovnováhy medzi potrebou originality a potrebou začlenenia sa
- z pohľadu humanizmu oceniť kresťanskú ponuku nasledovania Ježiša Krista ako životného vzoru

Rozvoj kompetencií:

komunikačné kompetencie:

Žiak

- rozumie potrebu komunikácie ako potrebu sebarozvoja

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- učí sa učiť spoluprácou

kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak

- je schopný kritického pohľadu na mediálne vzory
- je schopný korekcie ponúkaných vzorov

kultúrne kompetencie:

Žiak

- objavuje prínos kresťanstva ako cestu sebarozvoja a hľadania životného zmyslu človeka

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- uvažuje nad potrebou vzorov

existenciálne kompetencie:

Žiak

- dokáže si uvedomiť opakovanosť archetypálnych skúseností opakujúcich sa v dejinách ľudstva

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

- oceňuje skúsenosť druhých ľudí - vzorov z dejín cirkvi

Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj:

Žiak

- vníma potrebu sebaocenenia a prijatia
- pri vnímaní potreby životných vzorov prehodnocuje ponuku kresťanských vzorov

Mediálna výchova:

Žiak

- je schopný korekcie mediálnych vzorov

3. TÉMA: ZODPOVEDNOSŤ ZA SVOJU VIERU

dotácia hodín: 4 hod s polhodinovou a s jednohodinovou dotáciou/ 8 hod. s dvojhodinovou dotáciou

Kľúčové pojmy: viera, nevera, kresťanská zrelosť

Ciele témy:

Kognitívny: Analyzovať dôvody pre náboženskú vieru. Logicky zdôvodniť poverčivosť ako prejav nezrelej religiozity. Opísať znaky sekty. Porovnať sektu a Cirkev. Vysvetliť pôvod siekt a techniky manipulácie. Porozumieť vývoju reči Cirkvi v historickom kontexte. Na odkaze II. vatikánskeho koncilu predstaviť potrebu novej reči Cirkvi súčasnej spoločnosti.

Afektívny: Prijatť skutočnosť religiozity človeka ako prejavu túžby po presahu samého seba. Vnímať sekularizmus ako prejav neporozumenia reči Cirkvi.

Psychomotorický: Rozvíjať kresťanské prvky spirituality v osobnostnom raste.

Obsahový štandard

Prečo veriť? (dôvody pre vieru, dôvody pre neveru)

Poverčivosť – nesprávna forma religiozity

Nebezpečenstvo siekt a ich ponuky dnes

Vyznanie viery - rozhodnutie pre vieru

Reč Cirkvi - metaforická reč dogiem

Nová reč Cirkvi – II. vatikánsky koncil

Kresťanská zrelosť (sviatostný život)

Výkonový štandard

Žiak vie

- analyzovať dôvody pre náboženskú vieru
- prijať skutočnosť religiozity človeka ako prejavu túžby po presahu samého seba
- logicky zdôvodniť poverčivosť ako prejav nezrelej religiozity
- opísať znaky sekty
- porovnať sektu a Cirkev
- vysvetliť pôvod siekt a techniky manipulácie
- interpretovať biblické texty obsahujúce vyznanie viery Ježišových učeníkov a nájsť súvislosť s apoštolským vyznaním viery
- reprodukovať vyznanie viery ako akt dôvery
- jednoduchým spôsobom vysvetliť historický kontext vzniku apoštolského a nicejsko-carihradského vyznania viery
- rozlíšiť jednotlivé časti vyznania viery a ich konkrétnych významov
- porozumieť vývoju reči Cirkvi v historickom kontexte
- na odkaze II. vatikánskeho koncilu predstaviť potrebu novej reči Cirkvi súčasnej spoločnosti
- vnímať sekularizmus ako prejav neporozumenia reči Cirkvi
- rozvíjať kresťanské prvky spirituality v osobnostnom raste

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

**Rozvoj kompetencií:
komunikačné kompetencie:**

Žiak

- prispieva k diskusii v pracovnej skupine
- kladie si otázky a zisťuje odpovede
- formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory
- rozumie reči Cirkvi – metaforickej reči dogiem
- objavuje rozmer novej reči Cirkvi – odkazu II. Vatikánskeho koncilu

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- učí sa učiť spoluprácou
- učí sa triediť a hľadať informácie

kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak

- je schopný kritického pohľadu na dôvody pre náboženskú vieru
- zaujíma sa o problém siekt
- je schopný logického zdôvodnenia poverčivosti ako prejavu nezrelej religiozity

kultúrne kompetencie:

Žiak

- objavuje prínos kresťanstva ako cestu seba rozvoja a hľadania životného zmyslu človeka

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- uvažuje nad prínosom spirituality pre sociálnu zrelosť

existenciálne kompetencie:

Žiak

- dokáže si uvedomiť potrebu osobného vyznania viery ako rozhodnutia pre vieru
- aplikuje vo svojom živote jednotlivé prvky spirituality

Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj

Žiak

- je otvorený pre transcendentný rozmer života
- je ochotný osvojovať si postoj kultivovanej religionistiky
- dokáže rozlíšiť a kriticky posúdiť manipulačné techniky siekt
- vníma potrebu osobného rozhodnutia pre vieru

4. TÉMA: ZODPOVEDNOSŤ ZA BUDOVANIE VZŤAHOV

dotácia hodín: 4 hod s polhodinovou a s jednohodinovou dotáciou/ 8 hod. s dvojhodinovou dotáciou

Kľúčové pojmy: potreba lásky, ľudské vzťahy

Ciele témy

Kognitívny: Objaviť ontologickú potrebu lásky človeka k človeku a človeka k Bohu. Nájsť rozdiely medzi priateľskou láskou, láskou muža a ženy, láskou rodičovskou a láskou k Bohu. Porozumieť svojmu postaveniu v rodine a osvojiť si riešenia rodinných konfliktov.

Afektívny: Oceniť význam budovania vzťahov ako naplnenia života zmyslom. Vnímať hodnotu lásky ako proces dozrievania. Uvedomiť si riziká zneužitia túžby človeka po láske. Oceniť význam kvalitného budovania partnerského vzťahu ako základ hodnotného manželstva a rodiny.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Psychomotorický: Formovať návyk vonkajších prejavov úcty k človeku. Na modelových situáciách si precvičiť riešenia rodinných konfliktov. Zostaviť hierarchiu hodnôt v partnerských vzťahoch.

Obsahový štandard

Túžba po presiahnutí seba (ontologická potreba lásky človeka k človeku a človeka k Bohu)

Vzťahy muž a žena (Pieseň piesní)

Priateľstvo a láska

Ideál rodiny a pseudorodina

Medzigeneračné vzťahy

Výkonový štandard

Žiak vie

- objaviť ontologickú potrebu lásky človeka k človeku a človeka k Bohu
- nájsť rozdiely medzi priateľskou láskou, láskou muža a ženy, láskou rodičovskou a láskou k Bohu
- oceniť význam budovania vzťahov ako naplnenia života zmyslom
- vnímať hodnotu lásky ako proces dozrievania
- uviesť si riziká zneužitia túžby človeka po láske
- zostaviť hierarchiu hodnôt v partnerských vzťahoch
- oceniť význam kvalitného budovania partnerského vzťahu ako základ hodnotného manželstva a rodiny
- formovať návyk vonkajších prejavov úcty k človeku
- rozlíšiť rôzne formy spolužitia dvoch ľudí v súčasnosti
- predstaviť rodinu ako optimálne Bohom chcené spoločenstvo osôb zamerané pre dobro jej členov a na prijatie a výchovu detí
- porozumieť svojmu postaveniu v rodine a osvojiť si riešenia rodinných konfliktov
- na modelových situáciách si precvičiť riešenia rodinných konfliktov
- vie hľadať kompromis pri riešení medzigeneračných konfliktov

Rozvoj kompetencií:

komunikačné kompetencie:

Žiak

- prispieva k diskusii v pracovnej skupine
- kladie si otázky a zisťuje odpovede
- formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory
- rozumie potrebe asertívnej komunikácie pri budovaní vzťahov priateľstva, v manželstve, a pri budovaní medzigeneračných vzťahov
- rozumie potrebe asertívnej komunikácie pri prekonávaní konfliktov

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- učí sa učiť spoluprácou

kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak

- je schopný kritického pohľadu na rozdiel rodiny a pseudorodiny
- je schopný kritického riešenia konfliktov vo vzťahoch

kultúrne kompetencie:

Žiak

- objavuje prínos kresťanstva pre ochranu manželstva a rodiny

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Žiak

- učí sa tolerancii, ústretovosti, ale aj kritickosti k iným, učí sa chápať ich potreby a postoje

existenciálne kompetencie:

Žiak

- dokáže si uvedomiť túžbu po presiahnutí seba
- preberá zodpovednosť za sebaurčenie a sebarealizáciu, objavuje prvky zodpovedného konania pri budovaní vzťahov

Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj:

Žiak

- je schopný kritického prehodnotenia pre ponuky pseudorodiny
- je pripravený stotožniť sa s ideálom rodiny
- vníma kvalitu partnerského vzťahu ako základ manželstva a rodiny
- je otvorený pre asertívne riešenie medzigeneračných konfliktov

5. TÉMA: ZODPOVEDNOSŤ ČLOVEKA ZA SVET, V KTOROM ŽIJE

dotácia hodín: 4 hod s polhodinovou a s jednohodinovou dotáciou/ 8 hod. s dvojhodinovou dotáciou

Kľúčové pojmy: ekológia, angažovanosť, ekumenizmus

Ciele témy

Kognitívny: Na základe analýzy súčasných ekologických javov v konfrontácii s posolstvom biblického textu Gn 10 21,28-29 vyjadriť dôležitosť ekologického myslenia a správania sa človeka. Zdôvodniť potrebu angažovanosti kresťanov v politike a verejnom živote. Charakterizovať jednotlivé kresťanské denominácie na Slovensku a objaviť spoločné základy viery.

Afektívny: Vnímať potrebu ekologického myslenia človeka. Akceptovať existenciu kresťanských denominácií ako dôsledok historického vývinu. Oceniť asertívnu komunikáciu a správanie ako prejav spolupráce.

Psychomotorický: Praktizovať zručnosti triedenia odpadu v domácnosti a šetrného zaobchádzania s prírodnými zdrojmi. Osvojovať si postoj kresťanskej angažovanosti v spoločnosti a v Cirkvi. Rozvíjať postoj tolerancie ku kresťanom iných denominácií. Formovať postoj spolupráce v ekumenickom duchu v sociálnej oblasti.

Obsahový štandard

Ekológia a zodpovednosť Gn 1,28-29 (globálne problémy)

Angažovanosť kresťana v spoločnosti (politika, štátny režim)

Úloha Cirkvi v spoločnosti

Kresťanské denominácie na Slovensku

Ekumenizmus

Výkonový štandard

Žiak vie

- na základe analýzy súčasných ekologických javov v konfrontácii s posolstvom biblického textu Gn 1,28-29 vyjadriť dôležitosť ekologického myslenia a správania sa človeka
- vnímať potrebu ekologického myslenia človeka
- praktizovať zručnosti triedenia odpadu v domácnosti a šetrného zaobchádzania s prírodnými zdrojmi
- akceptovať vlastnú zodpovednosť prijatím svojej úlohy na spoluvytváraní sveta
- zdôvodniť potrebu angažovanosti kresťanov v politike a verejnom živote
- osvojovať si postoj kresťanskej angažovanosti v spoločnosti a v Cirkvi
- charakterizovať jednotlivé kresťanské denominácie na Slovensku a objaviť spoločné základy viery
- akceptovať existenciu kresťanských denominácií ako dôsledok historického vývinu

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

- oceniť asertívnu komunikáciu a správanie ako prejav spolupráce
- rozvíjať postoj tolerancie ku kresťanom iných denominácií
- formovať postoj spolupráce v ekumenickom duchu v sociálnej oblasti

Rozvoj kompetencií:

komunikačné kompetencie:

Žiak

- prispieva k diskusii v pracovnej skupine
- kladie si otázky a zisťuje odpovede na otázky ekológie
- formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory
- rozumie potrebe ekumenického dialógu

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- učí sa učiť spoluprácou
- učí sa vyhľadávať a triediť informácie

kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak

- je schopný kritického pohľadu na otázku ekológie
- je schopný kritického pohľadu na otázku ekumenickej spolupráce
- vníma, rozpozná a pochopí existenciu kresťanských denominácií ako dôsledku historického vývinu

kultúrne kompetencie:

Žiak

- oceňuje prínos kresťanskej kultúry v ľudskej kultúre

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- prispieva k upevňovaniu medziludských vzťahov osvojovaním postoja náboženskej tolerancie a ústretovosti

existenciálne kompetencie:

Žiak

- objavuje kresťanský pohľad na ekologickú otázku
- preberá zodpovednosť za angažovanosť v spoločnosti a Cirkvi
- oceňuje duchovné dedičstvo katolíckej Cirkvi

Prierezové témy

Environmentálna výchova:

Žiak

- aktívne sa podieľa na ochrane životného prostredia (triedenie odpadu v domácnosti, udržiavanie čistoty v prírode, šetrenie energiami a zdrojmi)

Osobnostný a sociálny rozvoj:

Žiak

- je otvorený pre ekumenický dialóg medzi kresťanskými denomináciami na Slovensku
- je si vedomý prebratia zodpovednosť za angažovanosť v spoločnosti

Profil absolventa nižšieho sekundárneho stupňa

komunikačné kompetencie:

Žiak

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

- prispieva k diskusii v pracovnej skupine a v triede
- kladie otázky a zisťuje odpovede
- učí sa konfrontovať s názormi druhých, počúvať a byť otvorený pre odlišnosti
- osvojuje si vhodnú argumentáciu, učí sa vypočúť spoludiskutujúceho
- formuluje otázky, porovnáva, oponuje
- formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory
- rozširuje svoje kultúrne horizonty diskusiou
- učí sa reagovať primerane situácii
- je schopný uvedomiť si vlastné reakcie v konflikte
- vie vyjadriť svoj názor asertívnym nezastrašujúcim spôsobom, sformulovať „ja - správu“ a vyjadriť svoje po-city
- učí sa dešifrovať a vhodne používať symboly
- rozumie symbolickému vyjadrovaniu v rituáloch a slávnostiach profánneho a náboženského života

kompetencie k učeniu sa:

- učí sa vyhľadávať a triediť informácie, vyhodnocuje výsledky svojho učenia a diskutuje o nich
- podieľa sa na spoločnej práci projektového vyučovania s použitím IKT (teleprojekty)
- učí sa učiť spoluprácou

4. Požiadavky na výstup

Sú rozpracované v bode 3.

5. Metódy a formy - stratégia vyučovania

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť možno využiť **motivačné metódy**, ako je *motivačné rozprávanie* (približovanie obsahu učenia), *motivačný rozhovor* (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), *motivačný problém* (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), *motivačnú demonštráciu* (vzbudenie záujmu pomocou umeleckého diela).

Expozičné metódy je potrebné využívať pri vytváraní nových poznatkov a zručností. Odporúča sa *rozprávanie* (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie), *vysvetľovanie* (logické systematické sprostredkovanie učiva), *rozhovor* (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), *demonštračná metóda* (demonštrácia obrazov), *pozorovanie* (cielené systematické vnímanie objektov a procesov), *manipulácia s predmetmi* (práca so symbolom, didaktická hra).

Významné miesto majú **problémové metódy**, ku ktorým patrí *heuristická metóda* (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozbere problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení) a projektová metóda (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu).

Pre realizáciu cieľov sú dôležité **aktivizujúce metódy**, z nich je vhodná diskusia (*vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému*), filozofická diskusia je efektívnym prostriedkom, ako vytvárať rovnováhu medzi vyučovaním zameraným na prežívanie a vyučovaním zameraným na rozumové zdôvodňovanie viery, situačná metóda (*riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov*), inscenačná metóda (*sociálne učenie v modelovej predvádzanej situácii, pri ktorej sú žiaci aktérmi danej situácie*), didaktické hry (*seberealizačné aktivity na uplatnenie záujmov, a spontánnosti*), kooperatívne vyučovanie (*forma*

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny), dramatizácia (plánovaný dramatizovaný prednes hry, príbehu a pod.) simulácia (simulovanie, napodobňovanie životných situácií, aktivity, ktoré vyžadujú interakciu medzi skupinou žiakov a jednotlivcami), kompozícia (vypracovanie osnovy referátu, písomné rozvíjanie témy, príbehu a pod.), "A propos": konverzácia alebo iná spoločensky orientovaná interakcia, podľa rozprávania učiteľa, žiakov, návštevníka o najdôležitejších a najaktuálnejších témach zo života. Typické autentické rozhovory.

Fixačné metódy sú neoddeliteľnou súčasťou vyučovania, napr. metódy opakovania a precvičovania, (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím hry AZ kvíz, domáce úlohy).

Žiaci počas hodín NBV sedia v kruhu, aby si videli navzájom do tváre, aby sa vzájomne poznávali. Je to východisková pozícia, ktorá nie je cieľom, ale prostriedkom. Samozrejme, je možné aj iné usporiadanie priestoru v závislosti od metódy, ktorú učiteľ pre danú aktivitu zvolil.

Domáce úlohy (transfer) sa netýkajú písomného vypracovávaní, ale konkrétnych jednoduchých cvičení či predsavzatí orientovaných na požadované správanie. Dôležitou súčasťou každej hodiny je rozdelenie sa s niekým so získanou skúsenosťou v bežnom živote.

6. Učebné zdroje

Učiteľ má k dispozícii metodický materiál v metodickej príručke katolíckeho náboženstva pre piaty, šiesty a siedmy ročník základných škôl: „Poznávanie cez dialóg“, „Poznávanie pravdy“ a „Sloboda človeka“ vydanú Katolíckym pedagogickým a katechetickým centrom, n.o. v Spišskej Novej Vsi. Metodická príručka obsahuje metodicky spracované témy, farebné obrazové prílohy a pracovné listy. Metodické materiály pre náboženskú výchovu obsahujú ku každej téme bohatú ponuku aktivít. Z nich si učiteľ vyberie tie, ktoré považuje za vhodné vzhľadom na svoje osobné dispozície, dispozície žiakov a iné okolnosti.

K neodmysliteľným zdrojom patrí: Sväté písmo, Katechizmus Katolíckej cirkvi, Dokumenty Katolíckej cirkvi, biblické mapy.

7. Hodnotenie predmetu

Vyučovací predmet náboženská výchova budeme na vysvedčení klasifikovať.

Kritéria klasifikácie (a základné kritéria slovného hodnotenia) výchovno – vzdelávacích výsledkov žiaka v predmete náboženská výchova :

Hodnotenie zo strany učiteľa – poskytuje žiakovi spätnú väzbu v jeho práci a prístupu k vyučovaniu. Hodnotenie musí byť:

- a) zrozumiteľné a jednoznačné
- b) pedagogicky zdôvodniteľné
- c) odborne správne
- d) porovnateľné s danými kritériami hodnotenia žiaka
- e) vždy doložiteľné, učiteľ vedie evidenciu o každom hodnotení žiaka

Hodnotenie žiaka v predmete náboženstvo/náboženská výchova

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Vo vyučovanom predmete náboženstvo/náboženská výchova pri priebežnej klasifikácii učiteľ hodnotí očakávané výstupy stanovené vo výkonovom štandarde v príslušnom ročníku, alebo v cieľoch učebných osnov, prípravu na vyučovanie (domáce úlohy) riešenie teoretických a praktických úloh.

Pri súhrnnej klasifikácii hodnotí:

- a) učebné výsledky žiaka, ktoré dosiahol vo vyučovanom predmete v súlade s požiadavkami vymedzenými v učebných osnovách
- b) osvojené kľúčové kompetencie
- c) stupeň tvorivosti a samostatnosti prejavu
- d) osvojenie potrebných vedomostí, skúseností, zručností a ich tvorivú aplikáciu
- e) usilovnosť a vzťah žiaka k činnostiam v edukačnom procese
- f) snahu o rozvoj svojich kompetencií

Stupňom 1 – výborný sa žiak klasifikuje, ak žiak dosahuje konkrétne výstupy stanovené vo výkonovom štandarde, očakávané kompetencie a ciele vzdelávania pohotovo, v určenom čase, s výrazným podielom samostatnej práce alebo len s minimálnou pomocou učiteľa. V činnostiach je aktívny, naplno využíva svoje osobné predpoklady. Pri riešení teoretických a praktických úloh preukazuje svoju autentickeosť, kreativitu a originalitu. V prípade potreby je schopný v plnej miere nachádzať a používať medzipredmetové vzťahy a súvislosti. Má záujem a snahu o rozvíjanie svojich kompetencií. Vie pohotovo zaujať postoj k požadovaným záležitostiam a aktívne vyjadriť svoj vlastný názor. Na vyučovanie sa pripravuje a plní zadané úlohy. Pri vyučovaní naplno využíva svoje schopnosti, možnosti a rezervy.

Stupňom 2 – chválitebný sa žiak klasifikuje, ak je v činnostiach aktívny, využíva svoje osobné predpoklady. Pri riešení teoretických a praktických úloh preukazuje menšiu mieru autentickeosť, kreativity a originality. Stanovené výstupy v určenom čase dosahuje s malou pomocou učiteľa. V prípade potreby je schopný nachádzať a používať medzipredmetové vzťahy a súvislosti. Prejavuje snahu rozvíjať svoje kompetencie. Vie zaujať postoj k požadovaným záležitostiam a vyjadriť svoj vlastný názor. Jeho príprava na vyučovanie a plnenie zadaných úloh má drobné nedostatky. Pri vyučovaní sa snaží naplno využívať svoje schopnosti, možnosti a rezervy.

Stupňom 3 – dobrý sa žiak klasifikuje, ak je v činnostiach skôr pasívny, málo využíva svoje osobné predpoklady. Pri riešení teoretických a praktických úloh preukazuje nízku mieru autentickeosť, kreativity a originality. Stanovené výstupy dosahuje v dlhšom ako určenom čase a s výraznou pomocou učiteľa. Prejavuje čiastočný záujem o vyučovanie a rozvoj svojej osobnosti. Jeho vedomosti a zručnosti sú obmedzené, s problémami aplikuje medzipredmetové vzťahy a súvislosti. Ťažšie zaujíma postoj k požadovaným záležitostiam a s problémami vyjadruje svoj vlastný názor. Jeho príprava na vyučovanie a plnenie zadaných úloh má výrazné nedostatky. Svoje schopnosti, možnosti a rezervy pri vyučovaní využíva len čiastočne a preukazuje len malú snahu pre zlepšenie tohto stavu.

Stupeň 4 – dostatočný sa udeľuje výnimočne žiakovi, ktorý je na vyučovacích hodinách pasívny, nespolupracuje. Pri riešení teoretických a praktických úloh neprejavuje autentickeosť,

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

kreativitu a originalitu. Stanovené výstupy dosahuje len pri výraznej pomoci učiteľa a za oveľa dlhší ako určený čas. Jeho vedomosti a zručnosti sú veľmi obmedzené, nedokáže aplikovať medzipredmetové vzťahy a súvislosti. Nevie zaujať postoj k požadovaným záležitostiam a vyjadriť svoj vlastný názor. Jeho príprava na vyučovanie trvalo preukazuje výrazné nedostatky. Svoje schopnosti, možnosti a rezervy pri vyučovaní využíva len veľmi málo a nepreukazuje takmer žiadnu snahu pre zlepšenie tohto stavu.

Stupeň 5 – nedostatočný sa udeľuje celkom výnimočne žiakovi, ktorý proklamatívne ignoruje výučbu, odmieta spolupracovať, jeho vedomosti a zručnosti sú nedostatočné. Nedosahuje žiadne stanovené výstupy a to aj pri maximálnej pomoci a snahe učiteľa. Odmieta zaujať postoj k požadovaným záležitostiam a vyjadriť svoj vlastný názor. Na vyučovanie sa nepripravuje. Svoje schopnosti, možnosti a rezervy pri vyučovaní nevyužíva; snahu pre zlepšenie tohto stavu neprejavuje.

Čo učiteľ náboženstva/náboženskej výchovy nehodnotí?

V školskom vyučovaní predmetu náboženstvo/náboženská výchova sa **nehodnotí** účasť na liturgickom slávení v Cirkvi, nakoľko školské vyučovanie náboženstva/náboženskej výchovy je ponuka pre život s Cirkvou a nie kontrola života s Cirkvou. Nehodnotí sa postoj k Bohu, ale k edukačnému procesu v predmete.

Zdroje:

GEMBALOVÁ, A.: *Kritéria klasifikácie (a základné kritéria slovného hodnotenia) výchovno – vzdelávacích výsledkov žiaka v predmete náboženstvo/náboženská výchova*. In: Katolícky učiteľ, č. 1 2009/2010.

Presné kritéria hodnotenia:

Známkou hodnotíme:

1. prácu s pracovným zošitom - priebežne
2. vytvorenie projektu – raz za polrok
3. krátke overenie vedomostí formou testu – raz za štvrt'rok
4. aktivitu na hodine

Kritéria hodnotenia projektu:

1. obsah –2 body	2. forma – 2 body
	3. prezentácia – 4 body
	4. obhajoba – 2 body

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

celkové hodnotenie:

10 – 9 bodov výborný
8 – 7 bodovchválitebný
6 – 5 bodov.....dobrý
4 – 3 bodov.....dostatočný
2 – 0 bodov.....nedostatočný

Stupnica pri testoch:

100% - 90%	<i>výborný</i>
89,9% - 75%	<i>chválitebný</i>
74,9% - 50%	<i>dobrý</i>
49,9% - 35%	<i>dostatočný</i>
34,9% a menej	<i>nedostatočný</i>

**Najväčšiu váhu pri klasifikácii má
hodnotenie projektu a testu.**

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program